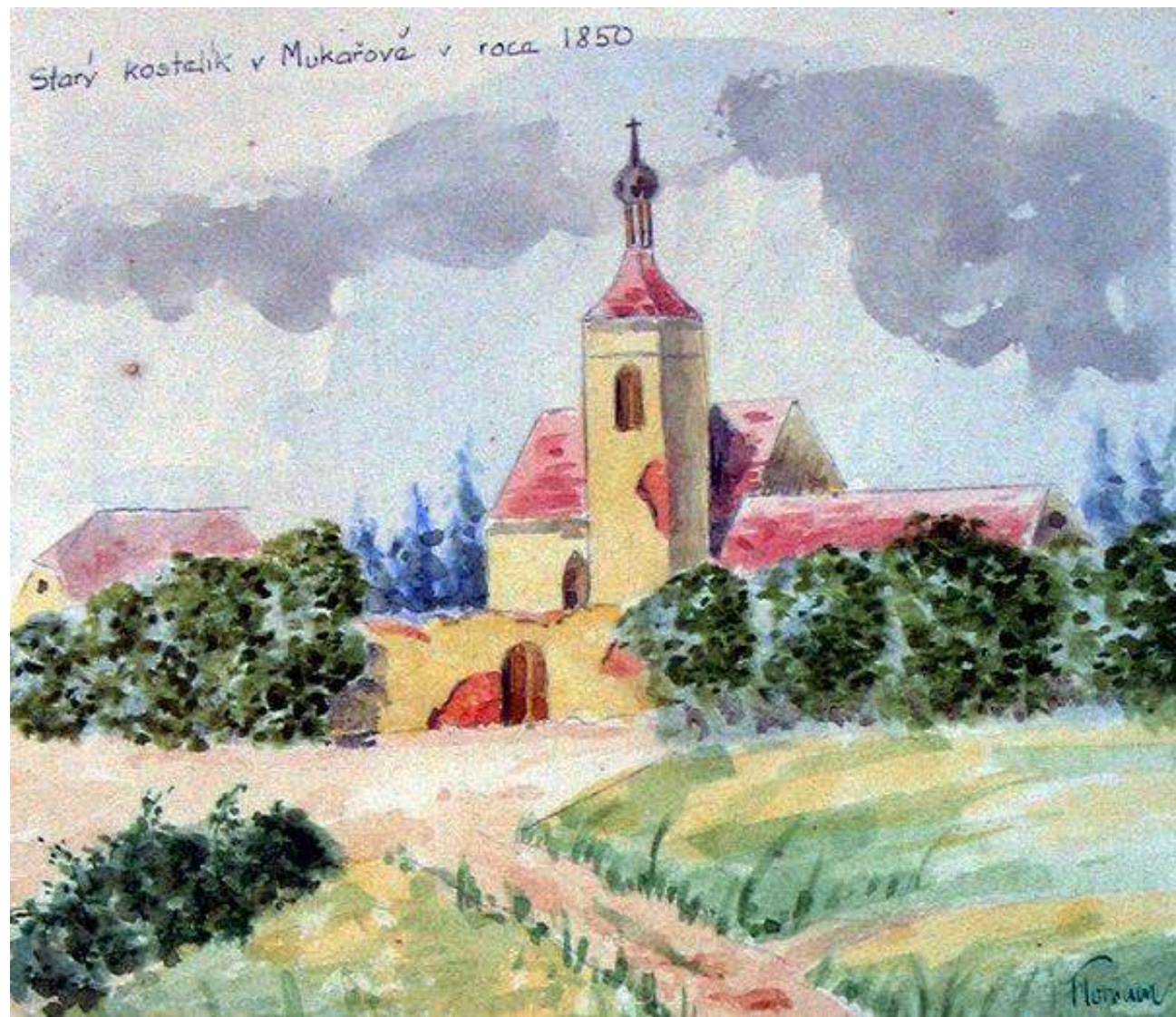

NAUČNÁ STEZKA MUKAŘOV – ŽERNOVKA

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

1

První zmínku o farním kostele v Mukařově nalézáme již ve 14. století. Později byl kostel po nějakou dobu v rukou utrakvistů a připojen ke Kostelci nad Černými lesy. Obec Mukařov byla za třicetileté války vypálena Švédy a fara zanikla. Roku 1790 byla zřízena lokálie povýšená na faru roku 1855. Farním kostelem byl chrám až do roku 2009. K církevním stavbám v Mukařově neodmyslitelně patří i nedaleký Charitní domov.

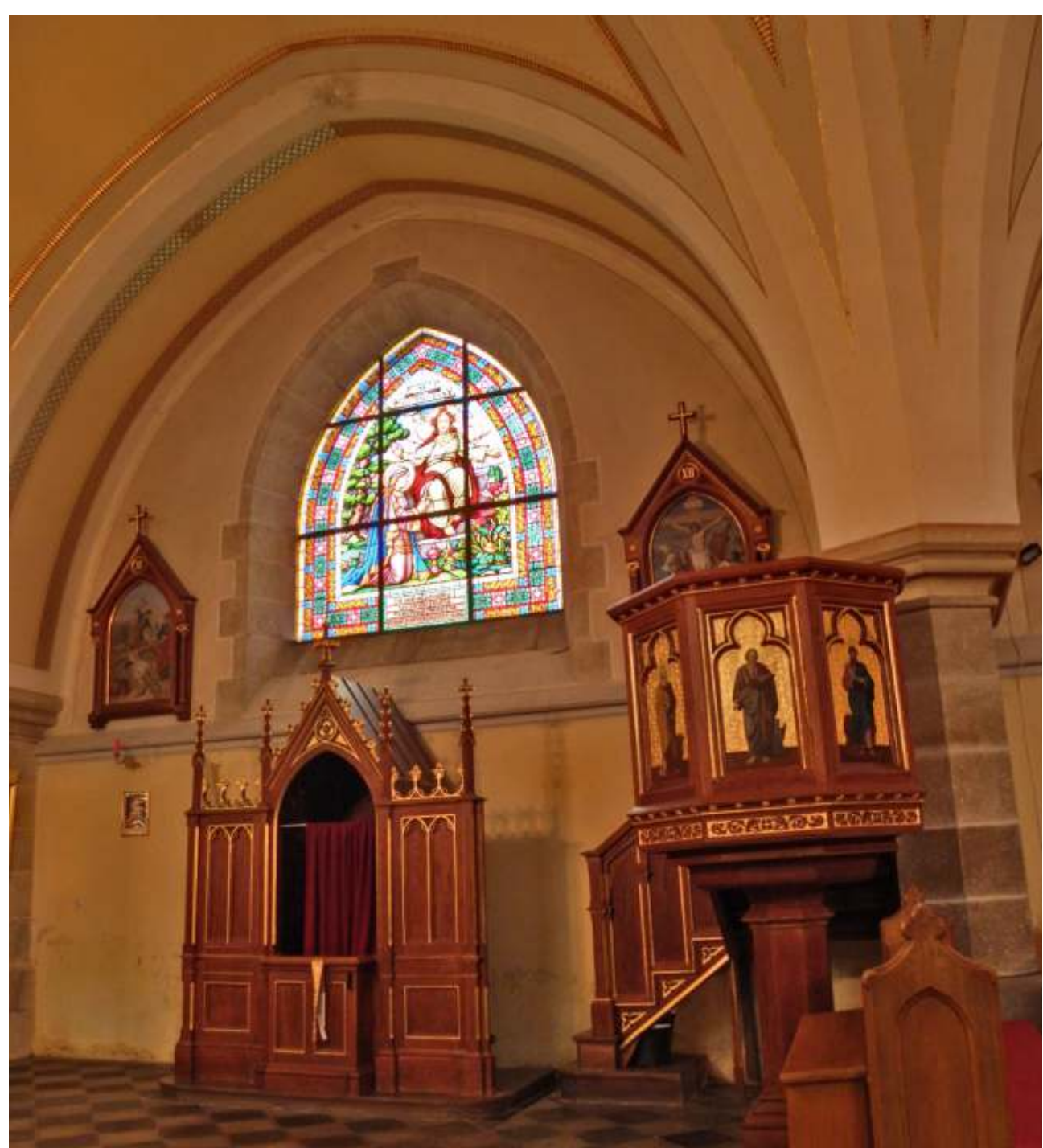

Původní kostel v roce 1850

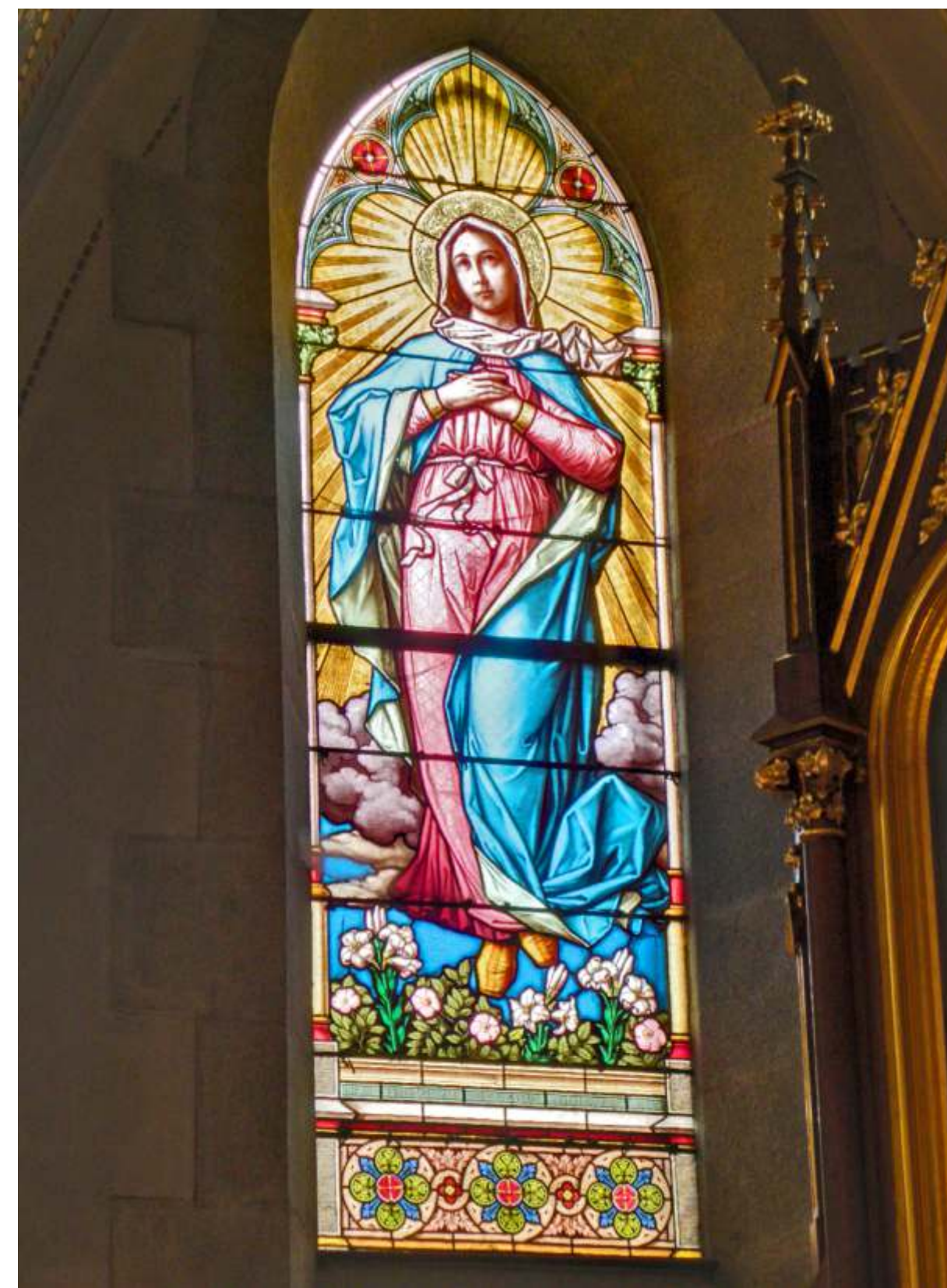
Původní kostel obdélníkového půdorysu s čtvercovou věží na jižní straně byl ve 2. polovině 19. století zbořen kvůli značné zchátralosti. Při bourání kostela byl v každém rohu chrámové lodi nalezen kámen s důlkem – v těchto důlcích byly z olova ulité symboly čtyř evangelistů. Současný kostel byl zbudován v letech 1890–93 v novogotickém slohu a vysvěcen 13. 8. 1893 světícím biskupem Ferdinandem Kalousem. Na stavbu přispěl kníže Lichtenštejn částkou 6000 zlatých,

sbírka mezi obyvateli dala dohromady 3600 zlatých, další peníze poskytly zdroje církve. Dovoz materiálu zajišťovala místní šlechta a sedláci bezplatně, neboť pokládali za čest, že se mohou podílet na výstavbě kostela. Vzhledem k tomu, že v okolí Mukařova se nachází velké množství lomů, byl kostel vystaven ze žulového kamene a je vynikající ukázkou kamenického řemesla. I mnoho kamenických prací bylo provedeno zdarma.

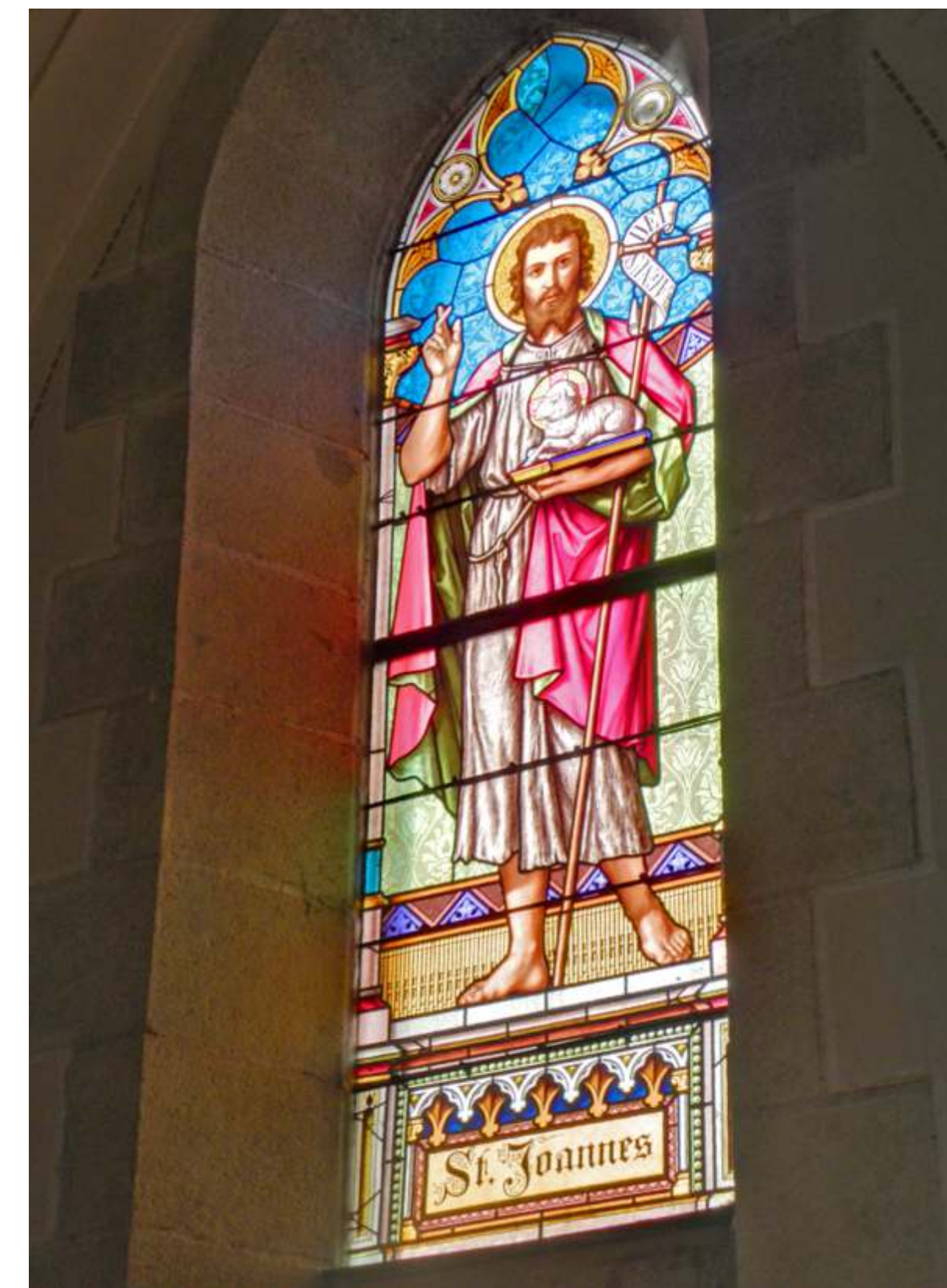
Věž čtvercového půdorysu na západní straně kostela je zakončena jehlanovitou střechou. Loď kostela je sklenuta křížovou klenbou, kostel působí světle a prostorně díky širokým hrotitým oknům bez kružeb. V presbytáři jsou dvě původní malovaná okna (Nanebevzetí Panny Marie a svatý Jan Křtitel), darovaná knížetem Janem z Lichtenštejna. Zbylá malovaná okna byla doplněna později. Obrazová výzdoba je dílem malíře Josefa Heřmana: Obrazy na hlavním oltáři znázorňují Krista, po stranách se svatým Josefem a Pannou Marií, na postranním oltáři pak je obraz Panny Marie klečící pod křížem. Oltáře, kazatelna a zpovědnice

Zpovědnice a kazatelna

Nanebevzetí Panny Marie

Svatý Jan Křtitel

v novogotickém slohu jsou dílem řezbáře Petra Buška ze Sychrova. Některé části zařízení pocházejí z původního kostela. Kostel je registrován jako kulturní památka ev. č. 38089/2-4136.

Konají se zde pravidelné bohoslužby a slavné pouti ve druhé polovině srpna na svátek Nanebevzetí Panny Marie. Na zvon kostela se zvoní poledne a klekání (v 18 hodin), před nedělní bohoslužbou a o zvláštních příležitostech.

Kostel je v současnosti ve správě římskokatolické farnosti v Říčanech, ke které byla mukařovská farnost roku 2009 připojena.

Presbytář kostela

Charitní domov

Nedaleko od kostela se nachází další mukařovská dominanta, malebná budova s křížem na střeše, do roku 1996 klášter kongregace sester svaté Hedviky (společenství zaměřené na pomoc opuštěným a nemocným dětem a dalším osobám v nouzi), který fungoval jako nucené zařízení pro sestry důchodového věku. V letech 1963–64 tu také pobýval komunisty pronásledovaný kardinál Beran a brněnský biskup Karel Skoupý.

Charitní domov

Nyní se zde nachází charitní domov pro seniory, kteří potřebují pomoc k běžnému životu a chtějí žít v církevním prostředí. Jeho posláním je umožnit seniorům i nadále žít plnohodnotným způsobem života, na jaký byli zvyklí. Základní zásadou pro poskytování služeb je křesťanský pohled na člověka, úcta k němu, vytváření domova pro seniory a podpora vztahů s okolím.

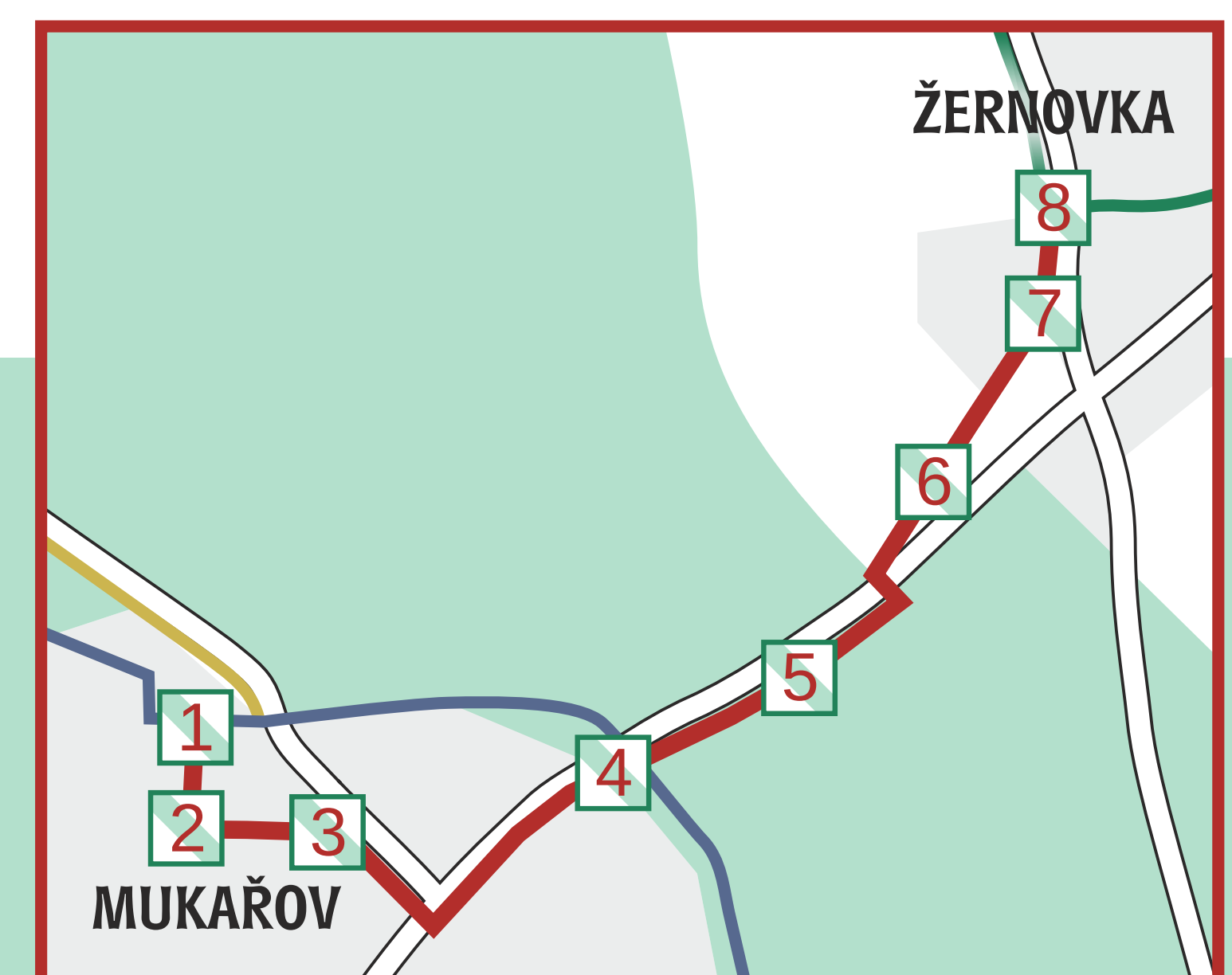
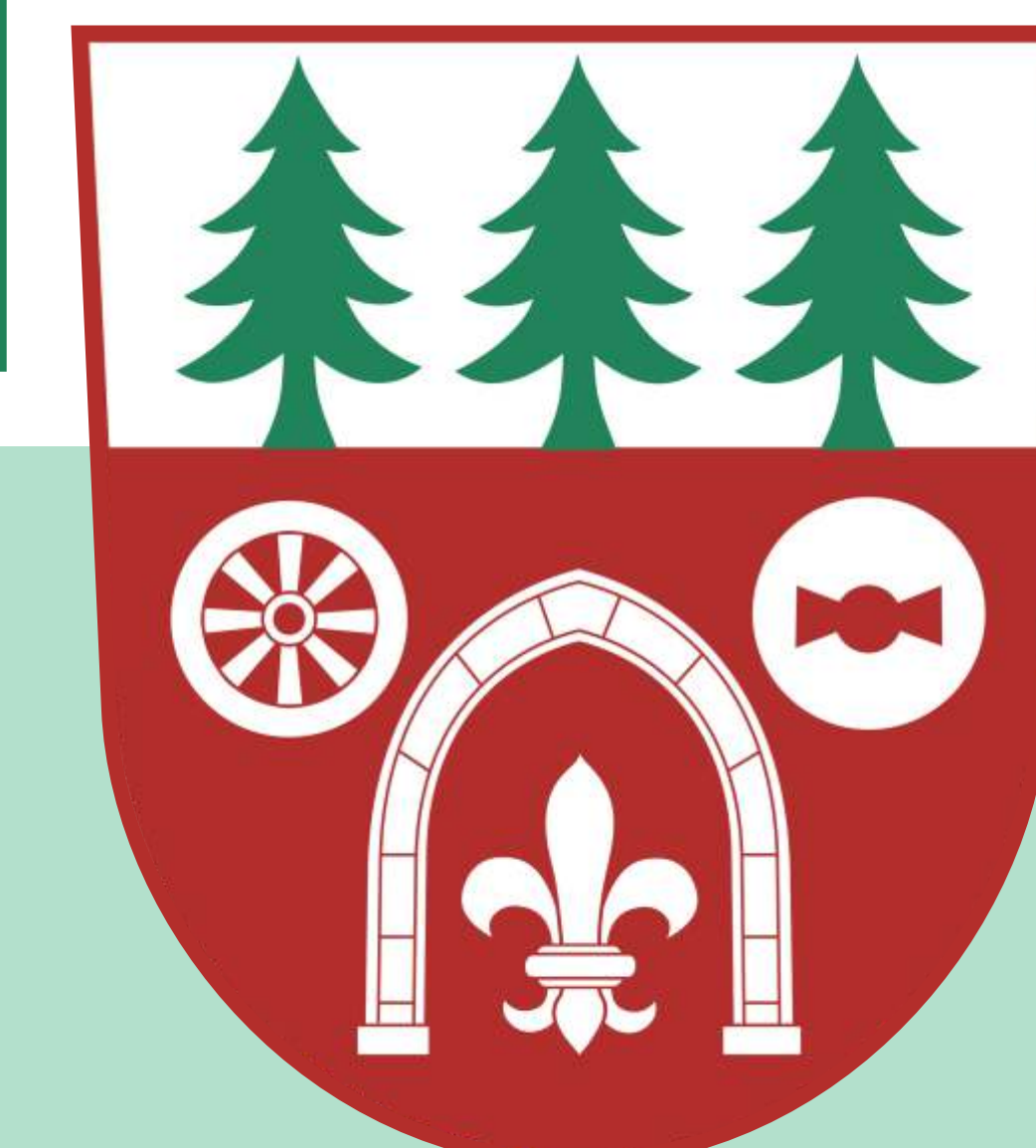
Josef Beran

Prof. ThDr. Josef kardinál Beran (1888–1969) byl katolický duchovní a teolog. V roce 1942 po atentátu na Heydricha byl jako rektor teologického semináře zatčen a deportován do koncentračního tábora Dachau, kde zůstal až do konce války. V roce 1946 byl jmenován arcibiskupem pražským.

Po komunistickém převratu se statečně postavil proti podřízení církve totalitnímu režimu. V roce 1949 byl komunistickou mocí internován. Roku 1963 byl sice propuštěn, ale nesměl pobývat v Praze. Právě tehdy se usadil v Mukařově v budově dnešního charitního domova.

V roce 1965 byl jmenován kardinálem, ale komunistický režim ho donutil k emigraci do Říma. Později se zúčastnil 2. vatikánského koncilu, kde pronesl důležitý projev O svobodě svědomí. V Římě významně podporoval českou kulturu. Po jeho smrti roku 1969 československá vláda zakázala převoz těla do vlasti; papež Pavel VI. pak osobně rozhodl, že kardinál Beran bude pohřben v bazilice sv. Petra po boku papežů. Stal se tak zatím jediným Čechem, jemuž se této pocty dostalo. Od roku 1998 probíhá proces jeho blahorečení.

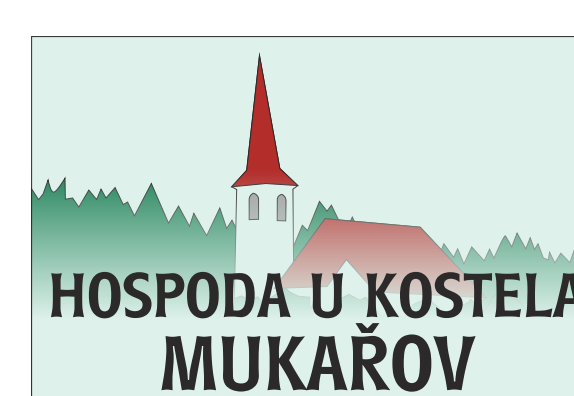
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Mukařov-sko

NAUČNÁ STEZKA MUKAŘOV – ŽERNOVKA

2

Mukařovsko v minulosti a současnosti

Mukařovsko zahrnuje obce Mukařov (s bývalou osadou Buda, částí Louňoviček a Louňovic), Srbín a Žernovka, jež spadají pod Obecní úřad v Mukařově. Jedná se o území o rozloze 632,43 ha s 2024 obyvateli (stav v květnu 2010). Pověřeným spádovým centrem jsou 5 km vzdálené Říčany.

Letecký pohled na Mukařov z roku 1936

Z archivních materiálů vyplývá, že Mukařov dostal své jméno od zakladatele Mukara, známého z knížecí družiny 12. století. Když se ve vojsku krále Vladislava vyznamenali vojáci Ondřej, Kubjata, Hlaváč, Myška, Srba a Mukar, dostalo se jim od krále v Černém lese manských údelů, na nichž tito vojáci ve 12. století založili stejnojmenné dvorce a tvrze.

První doložené údaje o obci Mukařov se datují do počátku 14. století. Před husitskými válkami patřil Mukařov k panství Říčanskému, později k panství Černokosteleckému. Roku 1558 prodala Komora královská statek Kostelec nad Černými lesy za 30 tisíc kop grošů českých panu Jaroslavu Smiřickému, který v Kostelci postavil nádherný zámek s kaplí a rodinnou hrobkou. K tomuto panství patřily i obce Buda-Mukařov, Srbín a Žernovka.

Pozdrav z Mukařova roku 1901

Roku 1623 koupil panství kníže Karel z Lichtenštejna. Mukařov byl

z velké části zpustošen za třicetileté války, ale přesto od počátku 19. století začal opětný rozvoj, související s místní farou a kostelem. Avšak ještě na přelomu 19. a 20. století čítala obec, jak uvádí Ottův slovník naučný, pouze 11 domů.

Nová etapa rozvoje Mukařova nastává po první světové válce, kdy se Černé lesy spolu s okolními rybníky a nádhernou přírodou stávají vyhledávaným výletním víkendovým útočištěm mnohých Pražanů. V rozmezí dvaceti let mezi první a druhou světovou válkou se několikanásobně zvedá jak počet obyvatel obce, tak počet rekreačních chat.

Započatý trend rozvoje obce pokračuje ve 2. polovině 20. století zástavbou okolních polí směrem ke kutnohorské silnici. V letech 1976 až 1992 spadl pod Mukařov také sousední Tehovec.

Poslední vlna rozvoje obce souvisí se sametovou revolucí a následnými restitucemi pozemků a vlnou stěhování Pražanů z velkoměsta do venkovských obcí v dosahu metropole. Tato vlna má za následek postupné prorůstání obcí Mukařov a Srbín. V současné době (květen 2010) tak má Mukařov 373 popisných čísel, Srbín 416 a Žernovka 136. Počet obyvatel celé obce je 2024.

Mukařov je v současnosti nejen sídlem obecního úřadu, ale v téže budově (původně škola z 19. století) je také pošta, knihovna a ordinace praktických a zubních lékařů.

Srbín

Vznik Srbína je datován do stejné doby jako vznik Mukařova, tedy do 12. století. Zakladatel Srbína jménem Srba byl jedním z družiníků krále Vladislava, který za vzorné služby obdržel v místních Černých lesích manský úděl, na kterém posléze podobně jako ostatní založil svůj dvorec. V okolí Srbína se rozvíjelo kamenictví, což je dnes vidět na několika opuštěných lomech, jinak se jedná o typickou zemědělskou obec obklopenou polnostmi. Ty se v posledním desetiletí částečně mění na stavební parcely, čímž se výrazně proměňuje i podoba celé obce. Zachována však zůstává původní návěs s mariánskou

Návěs v Srbíně

Lichtenštejnská hájovna

zvoníčkou, čtyřmi lípami, rybníčkem a pomníkem padlým.

V novodobé historii se postupně daří právě na návsi obnovovat tradice setkávání místních i přespolních na jarmarcích (vánoční a velikonoční) i při oživování lidových zvyků (vynášení Morany).

Žernovka

Počátek obce Žernovka můžeme hledat přibližně ve druhé polovině 14. století, kdy byla založena jako vojenská osada chránící zemskou stezku z Prahy do Kutné Hory. Později bylo pro Žernovku typické hlavně kamenictví.

Svoji samostatnost ztratila Žernovka okolo roku 1964, kdy byla spojena s obcí Mukařov. Počátkem nového tisíciletí nastává opět pozvolný rozmach nebo spíše oživování Žernovky (více o Žernovce na zastavení č. 8).

Symbole obce

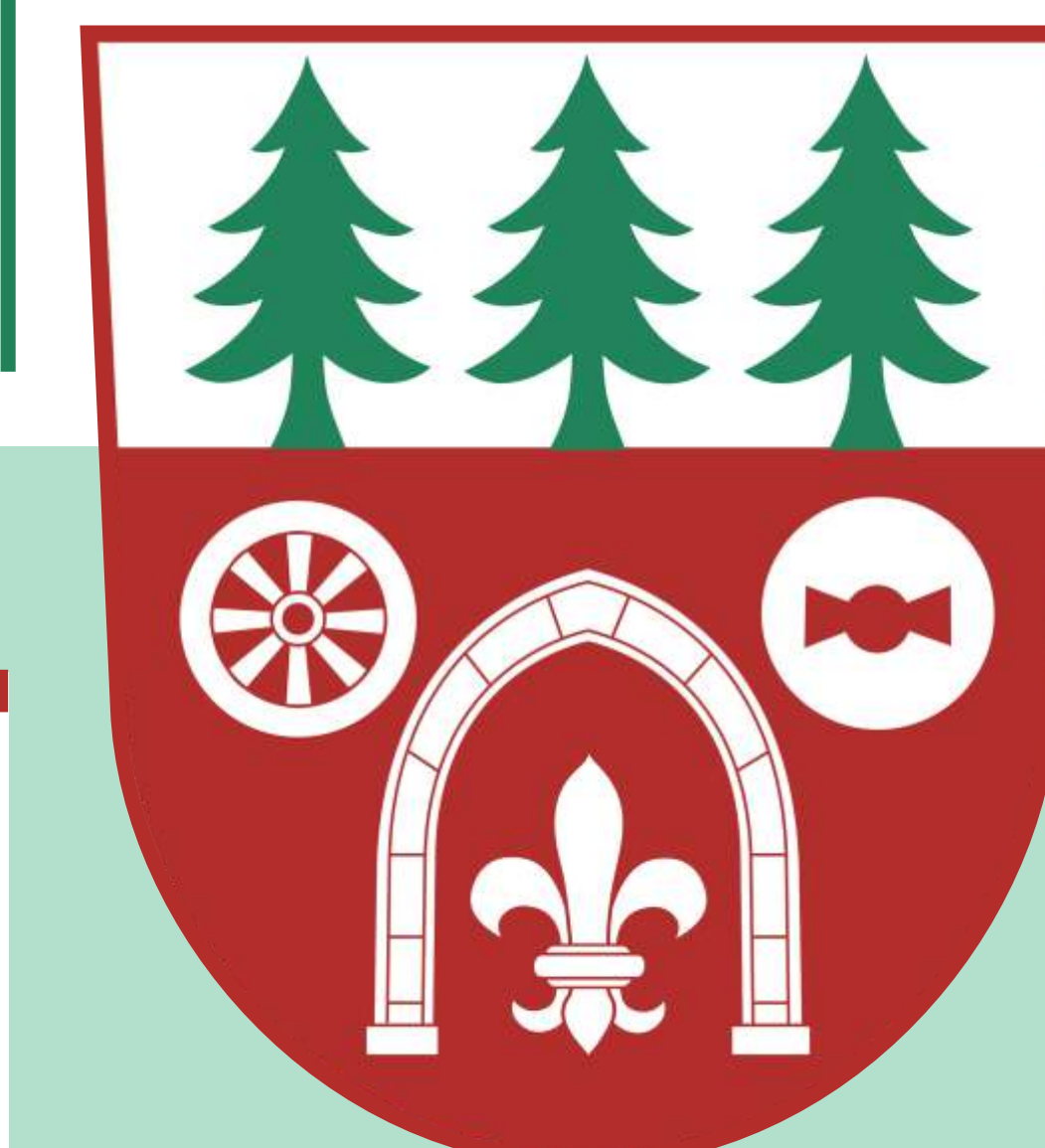
Od roku 2009 má Mukařov své symboly: znak a vlajku. Protože z historických pramenů nebyl žádný symbol známý, byl znak obce vytvořen zcela nově, podle všech heraldických pravidel. Barvy znaku i vlajky vycházejí ze zemských barev Čech (červená a stříbrná) a z rozlehlých okolních lesů (zelená). Tři smrky symbolizují kromě lesů také tři místní části (Mukařov, Srbín, Žernovka). Mukařovský kostel je zastoupen gotickým obloukem (odkazuje na jeho stavební sloh) a lilii (symbol Panny Marie). Vozové kolo odkazuje k poloze Mukařova na křižovatce historických cest a žernov (mlýnský kámen) symbolizuje Žernovku a její kamenickou tradici.

Nově opravená srbská zvonička

Buda - Sokolov

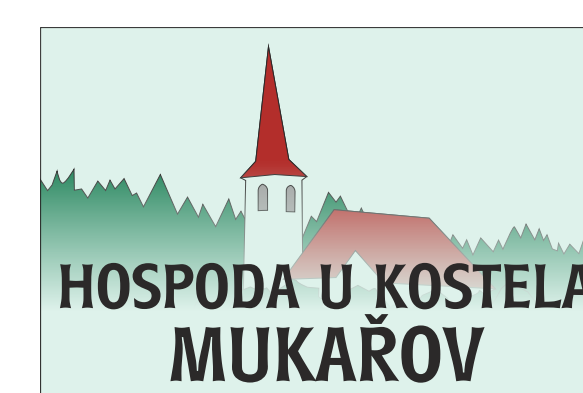
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Mukařovsko

NAUČNÁ STEZKA MUKAŘOV – ŽERNOVKA

Osobnosti Mukařova a okolí

3

Obec byla vždy oblíbeným letoviskem, například pravidelně jezdil do Mukařova na letní byt Dr. Miroslav Tyrš. Na domě čp. 13 u kostela je umístěna pamětní deska, která tento pobyt připomíná. Tyrš zde k údivu venkovanů točil veletoce na hrazdě, házel diskem, cvičil s činkami. Jezdával za ním také hudební skladatel Karel Kovařovic.

V Mukařově velkou část života bydlel legendární cyklista Jan Veselý (1923–2003), šestadvacetinásobný mistr Československa a držitel titulu cyklista století. Žil tu i spisovatel a scenárista V. P. Borovička (1920–2004). Vilu zde má také rodina Pištěkova; proslulý herec Theodor Pištěk tu roku 1960 zemřel a jeho syn stejného jména (nar. 1932), známý malíř a filmový výtvarník, v Mukařově dodnes žije. K obci měli vztah i básníci a spisovatelé Xaver Tejřov, autor básně Mukařovské motivy, a autor literatury faktu V. P. Borovička. Na přelomu 70. a 80. let žil v Mukařově také zpěvák, textař, skladatel a hráč na banjo Ivan Mládek. Na Žernovku jezdil novinář a politik Hubert Ripka.

Miroslav Tyrš

Miroslav Tyrš

(17. září 1832 Děčín – 8. srpna 1884 Oetz, Tyrolsko)
Narozen jako Friedrich Emmanuel Tirsch. Český kritik, historik umění, estetik, profesor dějin na UK a na ČVUT v Praze, předseda výtvarného odboru Umělecké besedy a člen poroty pro sochařskou výzdobu Národního divadla. Podílel se na založení organizovaného tělovýchovného hnutí v Čechách, zejména Sokola.

Tyrš vypracoval a přivedl do praxe českou tělocvičnou soustavu a tělocvičné metody, při čemž zužitkoval své rozsáhlé vědomosti fyziologické, filozofické i estetické. Rovněž zpracoval české tělocvičné názvosloví a vychoval cvičitele. Kromě tělovýchovného názvosloví zpracoval i velmi moderní šermířské a novodobé vojenské názvosloví, které patřilo mezi nejdokonalejší na světě. Byl tvůrcem sokolských zásad: síla a mužnost, činnost a vytrvalost, láska k volnosti a vlasti, dobrovolná práce a kázeň, vzájemný bratrský poměr členů. Zvláštní důraz kladl na výchovu mládeže.

Jan Veselý

(17. června 1923 Plástovice – 10. února 2003 Praha)

Český sportovec. Šestadvacetinásobný mistr Československa, devítinásobný účastník Závodu míru, jehož 2. ročník v roce 1949 vyhrál s náskokem 12 minut. V roce 2000 poctěn čestným titulem cyklista století. V závěru svého života se navíc velmi aktivně angažoval při organizaci dobročinné organizace Bílý kruh bezpečí.

S jízdou na kole začínal jakožto pekařský učeň, když v pracovní dny rozvážel na jízdním kole pečivo z pekárny do místních obchodů, na tomtéž kole pak v neděli závodil. Druhou velkou vášní byla Veselému stavařina. Vždy rekonstruoval nějaký domek, který po dokončení prodal a vyhlédl si další. Nakonec si v Mukařově postavil ze staré zříceniny zděnou chatu a vybudoval si k ní nádhernou zahradu. Tu již neprodal, ale naopak v ní strávil většinu času v posledních 20 letech života.

Jan Veselý

Theodor Pištěk st.

Theodor Pištěk st.

(13. června 1895 Praha – 5. srpna 1960 Mukařov)
Český divadelní a především filmový herec, hrál ve 325 českých, rakouských a německých filmech. Několik filmů i sám režíroval.

Narodil se v rodině majitele Lidového divadla na Královských Vinohradech Jana Pištěka a Marie Kouškové-Slánské (herečky). Po první světové válce, která přerušila jeho studia medicíny, a smrti otce se ujal otcova divadla. Později prošel několika pražskými divadly, načas byl i ředitelem divadla S. K. Neumanna v Libni. Těžiště jeho herecké kariéry ale spočívalo ve filmu. V roce 1925 se rozhodl po odstoupení sponzorů financovat film Takový je život. Zadlužil se, a aby mohl splácet půlmilionový dluh, vystupoval každý rok minimálně v desítce filmů, známé jsou například jeho role ve filmech Otec Kondelík a ženich Vejvara, Muži v offsidu, Hej rup! nebo Cech panen kutnohorských. Hrál mimo jiné s Antonii Nedošinskou, Oldřichem Novým i Vlastou Burianem. Jeho ženou byla herečka Marie Ženíšková, vnučka malíře Františka Ženíška. Je otcem výtvarníka Theodora Pištěka.

Theodor Pištěk ml.

(narozen 25. října 1932 Praha)

Akademický malíř a filmový výtvarník; tvoří fotorealistické kresby a obrazy, filmové kostýmy a dekorace.

Theodor Pištěk ml. je synem herců Theodora Pištěka a Marie Ženíškové. Vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze. Podílel se na celkem 105 filmech české i zahraniční produkce (z českých filmů mimo jiné Markéta Lazarová, Údolí včel, Postřižiny), pracuje i na návrzích kostýmů k muzikálům, jeho dílo bylo vystaveno na několika desítkách výstav po celém světě. Je držitelem Oscara za kostýmy k filmu Amadeus, za kostýmy filmu Valmont obdržel cenu César a byl nominován na Oscara. V 70. letech kreslil řadu komiksů pro časopis Ohníček. Z jeho dílny pochází také uniformy

Uniformy hradní stráže

pražské Hradní stráže. Jeho syn Jan pokračuje v rodinné umělecké tradici jako módní návrhář.

Xaver Tejřov

(7. prosince 1866 Pacov – 7. července 1937 Pardubice)

Vlastním jménem František Xaver Teyrovský, advokát, básník a prozaik. Poslední léta života trávil v letním sídle Na Tejřově v Babicích u Říčan poblíž Mukařova.

Václav Pavel Borovička

(8. září 1920 Praha – 15. června 2004 Mukařov)

Autor literatury non fiction, prózy reportážního typu s atraktivními náměty a scenárista, autor scénáře k filmům Můj brácha má prima bráchu a Brácha za všechny peníze, spoluautor scénáře TV seriálu Chalupáři.

Ivan Mládek

(narozen 7. února 1942 Praha)

Český hráč na bendžo, zpěvák, bavič, textař, skladatel, komik, kreslíř, humorista a vynálezce. Od roku 1966 veřejně vystupuje s různými soubory z oblasti jazzu a country music, od počátku 70. let 20. století pak pouze s vlastní kapelou Banjo Band, kde hraje na tenorové bendžo a zpívá. Je autorem více než 400 písní, píše humoristické povídky, recesistické pohádky a scénáře, kreslí humorné obrázky a vtipy.

Hubert Ripka

(26. července 1895 Koberžice u Vyškova – 7. ledna 1958 Londýn)

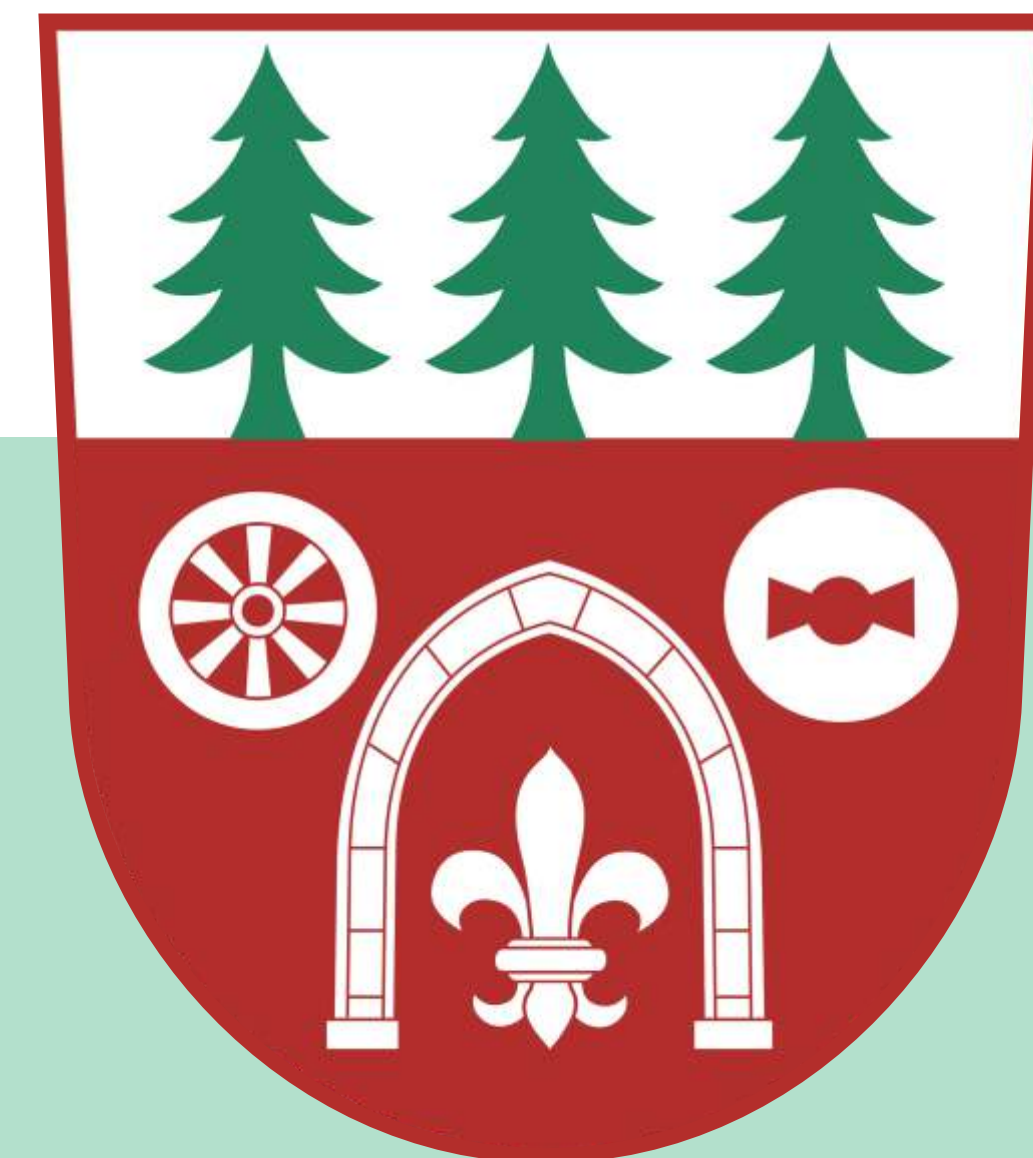
Český novinář a politik, ministr zahraničního obchodu poválečné československé vlády, národní socialista.

V hájovně na Budech strávil své mládí, později jezdil do Žernovky za odpočinkem. Jako novinář psal do deníků Národní osvobození a Lidové noviny. Po Mnichovské dohodě v roce 1938 i s rodinou emigroval a začal organizovat čs. zahraniční odboj. Členem československé exilové vlády byl již od roku 1940, kdy se v Londýně ustavila. V roce 1948 byl mezi nekomunistickými ministry, kteří podali 20. února demisi.

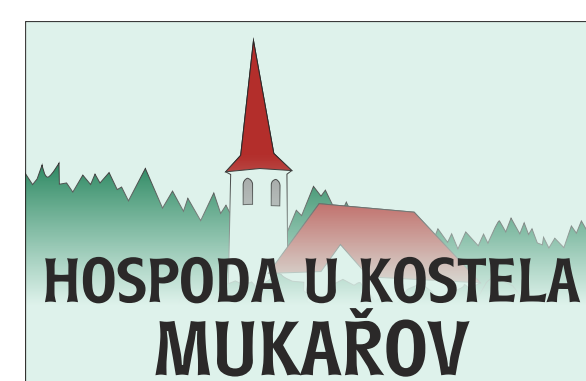
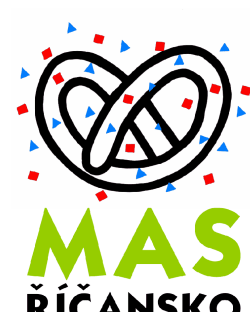
Po únorovém převzetí moci Komunistickou stranou Československa odešel Hubert Ripka se svou rodinou opět do britské emigrace. Tam působil v exilových organizacích a napsal řadu politickohistorických prací, zejména o Mnichovu a o únorových událostech. Zapojil se do činnosti krajských a exilových organizací, v Paříži se stal zástupcem Rady svobodného Československa. V roce 1991 byl in memoriam vyznamenán Řádem T. G. Masaryka II. třídy.

Hubert Ripka

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

NAUČNÁ STEZKA MUKAŘOV – ŽERNOVKA

Mukařovsko jako součást historického území

4

Nejstarší historie Mukařova se váže k tehovskému hradu a majitelům tamního panství, od počátku 16. století byl součástí panství černokosteleckého. Dějiny panství odrážejí do značné míry politický vývoj v celých českých zemích, od rodu Slavatů až po Lichtenštejny. V jejich majetku je značná část lesních pozemků obklopujících Mukařov a souvisejících nemovitostí i v současné době. Do novější historie se zapsaly snahy místních občanů o vybudování železnice směrem na Kostelec. Bohužel už na počátku 20. století realizace občas vázla. Po vypuknutí 1. světové války nepřicházelo budování nové železnice v úvahu a po válce už neměla tato trať potřebnou podporu.

Podle prvních zmínek z počátku 14. století patřil Mukařov k tehovskému panství, které bylo v té době v držení pánu z Říčan. Roku 1407 získal tehovské panství klášter augustiniánů na pražském Karlově. Po husitských válkách (1419–36) se na tehovském panství vystřídalo několik majitelů, až jej roku 1513 koupil za 3500 kop grošů Michal Slavata z Chlumu a Košumberka a připojil ke svému panství černokosteleckému. Rod Slavatů však o toto panství přišel v důsledku povstání proti českému králi Ferdinandu I. a v roce 1558 tak získává černokostelecké panství i s Mukařovem Jaroslav Smiřický ze Smiřic. Ten udělal z Kostelce nad Černými lesy své hlavní sídlo a tamní hrad nákladně přestavěl na krásný renesanční zámek s kaplí a rodinnou hrobkou. Panství postupně rozšiřoval, například o blízké Říčany nebo Královice. Doba vlády rodu Smiřických znamenala pro Kostelec první období velkého rozkvětu.

Roku 1623 koupil černokostelecké panství kníže Karel z Lichtenštejna a v držení jeho rodu zůstalo až do 20. století. Během třicetileté války rabující vojska obou stran napáchala v kraji velké škody; mnoho obyvatel bylo vybito, řada vesnic vypálena. Některé obce zůstaly dlouho pusté, jiné zanikly nadobro. Tak například

přestala existovat hrnčířská ves Janovičky, ležící na západ od Mukařova (dnes po ní zůstává jen název části lesa).

Kníže Jan Adam Ondřej z Lichtenštejna odkázal roku 1712 černokostelecké panství své dceři Marii Terezii, která se provdala za vévodu Savojského, ale brzy ovdověla. Tato kněžna držela panství šedesát let a byla u svých poddaných velmi oblíbená, protože velkou část svého jmění věnovala na dobročinné účely: v Kostelci postavila špitál pro chudé a nový farní kostel, mnoho kostelů na panství nechala opravit, založila fond pro vzdělání dětí chudých poddaných a v závěti odpustila všem dlužníkům.

Z dalších držitelů panství je nejvýznamnější Jan II. Dobrý, který byl hlavou rodu v letech 1858–1929. V několika obcích v okolí se nacházejí pamětní kameny ke čtyřicetiletému výročí jeho vlády. Kníže byl také známý svou štedrostí; kromě daru na stavbu mukařovského kostela věnoval například 15 000 zlatých na zřízení veřejné nemocnice v Kostelci.

Smiřičtí ze Smiřic

Smiřičtí ze Smiřic byl významný český šlechtický rod, jehož původním sídlem byly Smiřice u Hradce Králové. Byl založen v období husitských válek Janem Smiřickým. Působil především ve východních Čechách a z nevýznamného šlechtického rodu se do poloviny 16. století vypracoval na jeden z nejbohatších rodů v Čechách – vlastnil 12 panství. Přestože Smiřičtí vyznávali víru podobojí, při šlechtickém odboji roku 1547 stáli při českém králi. Albrecht Jan Smiřický se však v roce 1618 zapojil do českého stavovského povstání a byl dokonce protestantskými stavy pokládán za pravděpodobného kandidáta na český trůn, ještě téhož roku však předčasně zemřel.

Albrechtova sestra Eliška Kateřina se zamilovala do kováře, za což byla svým otcem na dvanáct let uvězněna na hradě Kumburku. Vysvobodil ji rytíř Ota Jindřich z Vartemberka, který se s ní pak oženil. Následoval ale spor o zděděný majetek s Eliščinou sestrou Markétou, který skončil tragicky: při jednání na zámku v Jičíně došlo k výbuchu střelného prachu, při němž Eliška zahynula. Markéta brzy na to, po bitvě na Bílé hoře, uprchla ze země. Zkáza rodu byla dokonána úmrtím posledního mužského člena rodu, slabomyslného Jindřicha Jiřího, v roce 1630.

Lichtenštejnové

Lichtenštejnové jsou jedním z nejstarších šlechtických rodů ve střední Evropě. Dnes jsou vládnoucím rodem Lichtenštejnského knížectví, ale historie jejich rodu je neodmyslitelně spjata s českými zeměmi.

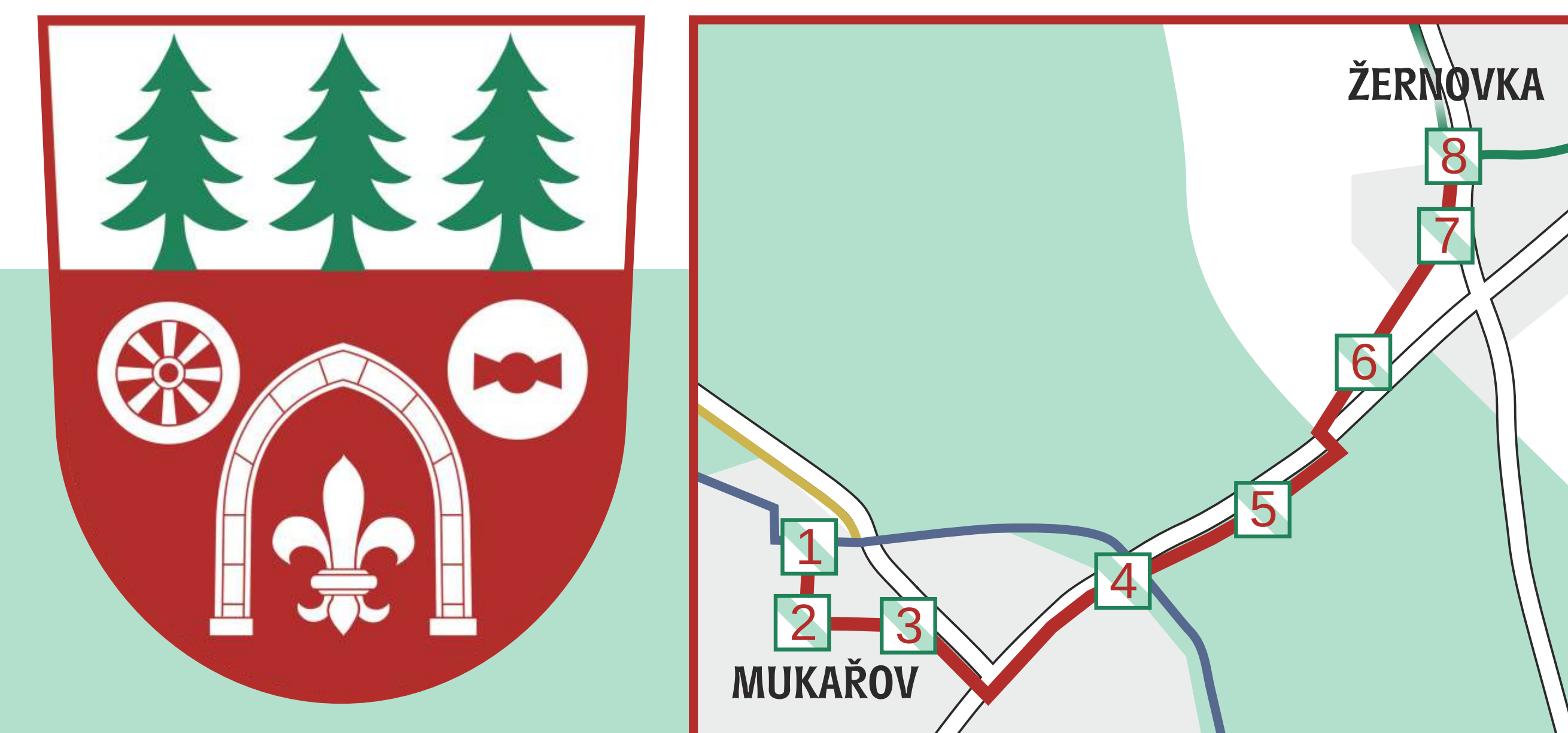
Jméno rodu pochází od hradu Liechtenstein na jih od Vídně, kde se nacházely jejich první državy. Jindřich z Lichtenštejna získal ve 13. století od českého krále Přemysla Otakara II. za věrné služby Mikulov, základ pozdějších rozsáhlých moravských panství (známé jsou zejména zámky Lednice a Valtice), kde se rod natrvalo usadil. Roku 1608 dosáhl Karel z Lichtenštejna knížecího titulu a roku 1614 mu bylo uděleno Opavské vévodství.

Zajímavé je, že až do roku 1938 bylo hlavní sídlo rodu v jihomoravských Valticích.

Mukařov a železnice

Jakkoli se to dnes může zdát překvapivé, před sto lety nechybělo mnoho, aby se Mukařov zařadil mezi obce s vlastním nádražím. Blízký Kostelec nad Černými lesy, který patřil od středověku mezi významná centra oblasti, totiž nelibě nesl, že při vedení hlavních železničních tratí dostala přednost jiná města, a tak místní čínorodí občané mezi lety 1905–09 z vlastní iniciativy připravili projekt trati, která by spojovala Říčany a Kostelec. Jedna ze zastávek by se nacházela právě v Mukařově (přesněji u osady Buda). Projektu se dostalo podpory úřadů, vyřešeno bylo i jeho financování, ale zpečetěn byl rozhodnutím ministerstva železnic z roku 1912. To totiž sice výstavbu schválilo, ale až v horizontu 5–7 let. Bohužel, mezitím vypukla 1. světová válka, která všechny plány a záměry nenávratně změnila. Hlasy pro výstavbu trati se ozývaly i později, ale prvorepublikové úřady výstavbě trati nakloněny nebyly a po 2. světové válce rostoucí rozvoj automobilismu postavil železnici celkově na vedlejší kolej.

Čas ale ukazuje, že železniční spojení by v této trase rozhodně zbytečné nebylo, jak se přesvědčuje každý, kdo tráví hodiny v kolonách na cestě do Prahy či zpět. Kdo ví, jestli tak 21. století nepřinese oprášení starých projektů. Ve prospěch železnice mluví i ohleduplnost k životnímu prostředí.

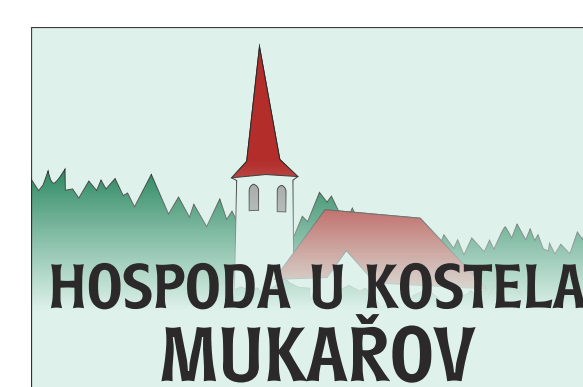
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Mukařovsko

NAUČNÁ STEZKA MUKAŘOV – ŽERNOVKA

Les jako významný krajinotvorný prvek Mukařovska

5

Lesy obklopují Mukařov a Žernovku od nepaměti. I v současnosti jsou vyhledávaným cílem procházek a důvodem, proč jsou obě obce oblíbenými místy rekreace. Lesy měly značný hospodářský význam i v rámci celého někdejšího černokosteleckého panství (i proto byl původní Černý Kostelec přejmenován ve 20. letech minulého století na Kostelec nad Černými lesy). Přitom vedle hlubokých smrkových (tedy „černých“) lesů, které se rozkládají v těsném sousedství města, je součástí původního panství také oblast Voděradských bučin.

Historie černokosteleckých lesů

Historii zdejších lesů lze sledovat již od 17. století. Významným pramenem je urbář, nazývaný také *Zlatá kniha*. Sepsali jej v letech 1672 až 1677 Š. K. Svoboda a J. Kašpar Úvalský. Kromě podrobného popisu celého panství zachycuje druhové zastoupení dřevin v době, kdy lidské zásahy do nich nebyly ještě tak pronikavé, a kdy třicetiletá válka znamenala spíše návrat k původní druhové skladbě.

Velká pozornost byla věnována myslivosti. První zmínka o kostelecké oboře se objevuje v roce 1713. Byli v ní chováni zprvu daňci, později jeleni a určitou dobu také uherské ovce. Jak plyne z výkazů ulovené zvěře z konce 18. století, byly stavy značně vysoké, jelení zvěře 16 kusů na 1000 ha, stav srnčí zvěře kolísal podle revíru mezi 60–100 kusy na 1000 ha.

Jedle bělokorá (*Abies alba*)

Stoupající spotřeba dřeva pro začínající průmysl a jeho trvalý nedostatek v celé zemi si vynutily v roce 1754 vydání lesního řádu, který usměrnil hospodaření v lesích. Proto se přikročilo k umělé obnově lesa především sítí, ale i vysazováním lesních sazenic, vyzdvihovalých z přehoustlého přirozeného zmlazení. Zvýšila se ochrana lesa proti krádežím dříví i pastvě hospodářských zvířat, kolem lesů byly vyhloubeny příkopy a mlaziny se chránily oplocením.

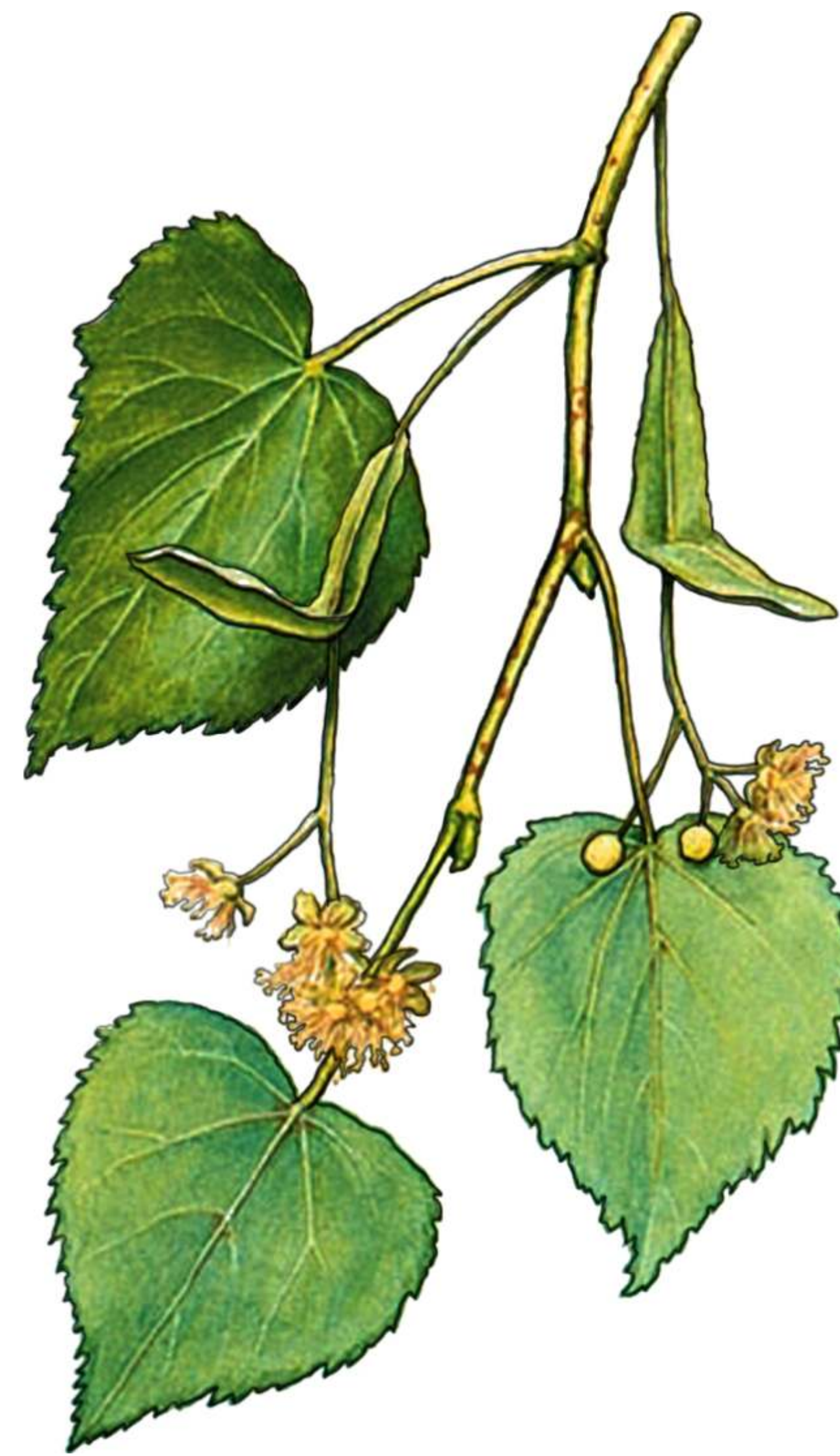
V roce 1921 byla na návrh státního pozemkového úřadu zabrána podle zákona č. 215/19 Sb. veškerá půda černokosteleckého velkostatku i se zámekem a budovami. Bylo to 2871 ha zemědělské a 6904 ha lesní půdy. Během následujících tří let byla v pozemkové reformě rozdělena veškerá zemědělská půda, část lesů byla postupně přidělena obcím, menší část, hlavně v okolí Jevan, Vyžlovky a Louňovic, rozparcelována. Dne 1. října 1933 převzal stát zbytek pozemkovou reformou nerozdělené půdy ve výměře 4457 ha i se zámekem a výnosem ministerstva zemědělství č. 144 330/VIII - A - 1934 ji předal Vysoké škole zemědělského a lesního inženýrství v Praze jako Školní lesní statek.

V roce 1945 došlo ke zvětšení školního lesního statku, k němuž byl přičleněn veškerý lesní majetek knížete Liechtensteina. Krátce po válce došlo k přebudování černokosteleckého zámku na internát pro posluchače lesního inženýrství. Dalším důležitým mezníkem v hospodaření v černokosteleckých lesích bylo zřízení Národní přírodní rezervace Voděradské bučiny roku 1955 Ministerstvem kultury.

(S využitím pramenů z webových stránek Školního lesního podniku v Kostelci n. Č. I.)

Různé typy lesa

Na tomto stanovišti lze pozorovat různé typy lesa. Za silnicí můžeme vidět malou ukázkou mladé bučiny, nedaleko se rozkládá monokulturní smrkový porost. Většina lesů v okolí Mukařova a Žernovky je však

Lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

smíšená, s poměrným zastoupením listnatých a jehličnatých dřevin.

Smíšený les je nejstabilnější lesní biom, který je schopen vzdorovat náhlým změnám. Jeho druhová skladba umožňuje snadněji odolávat živelným katastrofám (polomům), ale také škůdcům, což je způsobeno větší vzdáleností jednotlivých jedinců stejného druhu. Monokultury dřevin, které jsou v současné době preferovány hlavně vlastníky malých lesních výměr, oproti smíšeným lesům vyvolávají značné ekologické problémy.

Ve smíšeném lese lze pozorovat patro stromové (zde např. smrk, jedle, borovice, lípa, dub, jeřáb), keřové a bylinné, mechorosty, kapradorosty. Bylinné patro je bohatší díky většímu průniku světla korunami stromů, což lze pozorovat zejména na jaře, kdy jarní byliny (sasanka hajní, orsej jarní) odkvetou v době, kdy ještě neolistěnými korunami proniká do podrostu světlo. Ve smrkových porostech je bylinné patro chudší (šťavel kyselý, pstroček dvoulistý, někdy konvalinka vonná).

Říčanský masiv

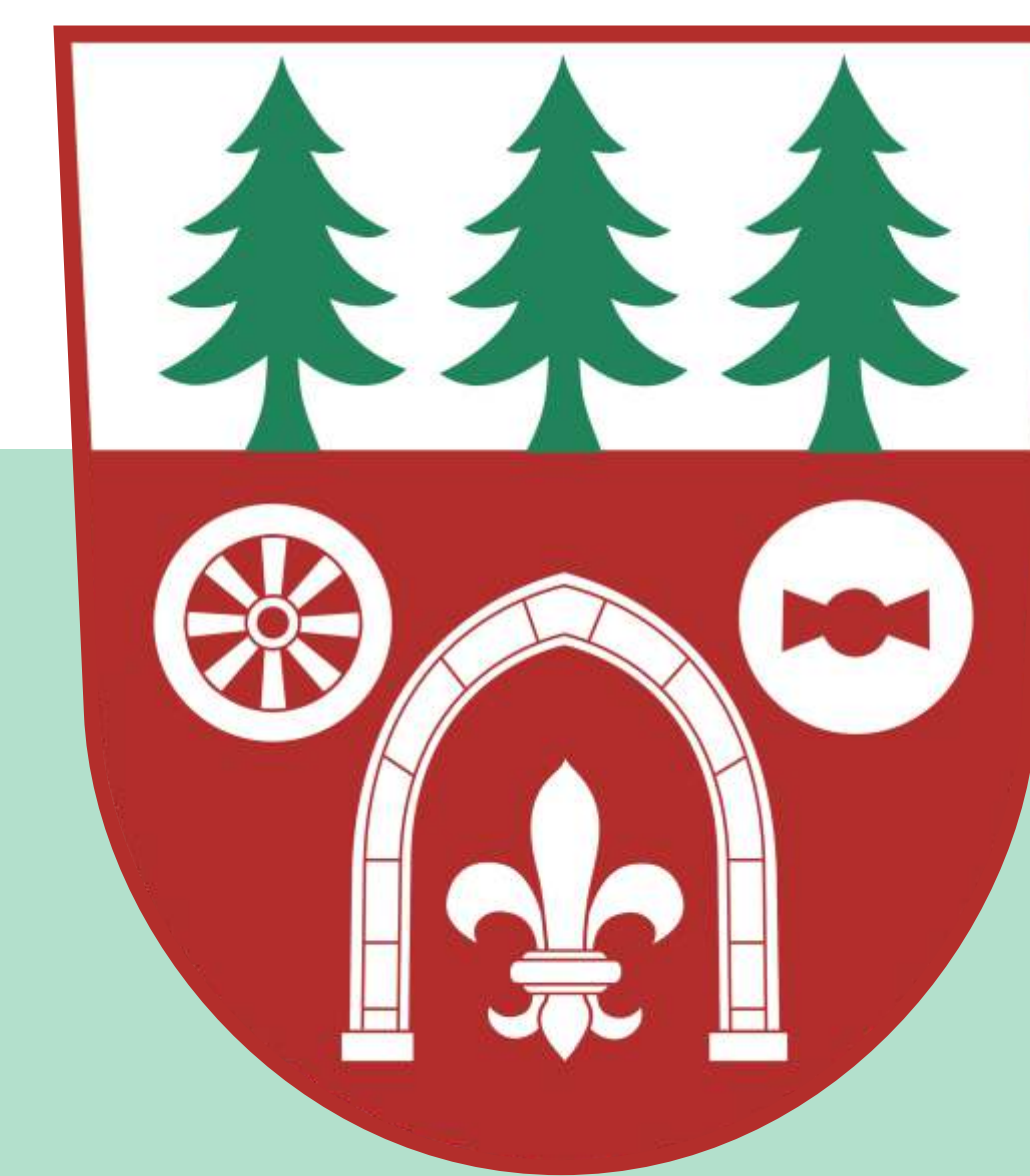
Lokalita mezi Mukařovem a Žernovkou je navíc charakteristická žulovým podložím a kyselou půdou. Říčanský masiv se se rozkládá na severovýchodním okraji středočeského plutonu, přibližně mezi Českým Brodem, Škvorcem, Říčany, Černými Voděradami a Jevany.

Žuly, též granity, jsou hlubinné vyvěřelé horniny. Za žuly se považují všechny hlubinné horniny, které obsahují podstatné množství draselných živců, kyselých plagioklasů a křemene. Žuly jsou obvykle do šeda zbarvené s modrým odstínem, stejnoměrně zrnité.

V říčanském masivu je poměrně dost lomů různých velikostí. Velká většina jich je opuštěných, zarostlých nebo zatopených. Občasné činný je pouze u Žernovky lom na Horkách. V této oblasti se zde začalo těžit kolem roku 1900 a dotěžilo se v třicátých letech, větší lomy skončily v šedesátých letech.

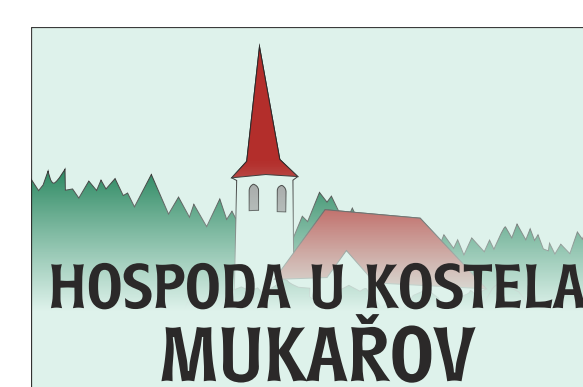
Sasanka hajní (*Anemone nemorosa*)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Mukařov-sko

NAUČNÁ STEZKA MUKAŘOV – ŽERNOVKA

Nová alej

Alej byla založena podél nové stezky pro chodce jako vícedruhovná (vrby, javor, jeřáb, třešně, hrušně), což odpovídá různým půdním podmínkám v jednotlivých úsecích cesty, zejména pokud jde o míru zamokření, a zároveň přispívá ke zvýšení biodiverzity v krajině.

Alej je složena z medonosných druhů přitahujících hmyz, doba kvetení je rozložena postupně od dubna do začátku června s vrcholem v květnu. Ovocné dřeviny spojují přirozeně volnou krajinu s okrajem obce a působí velice dekorativně nejen v době květu, ale i podzimním zbarvením u třešní.

Acer campestre „Elsrijk“ je roubovaným kultivarem domácího druhu – javoru babyka. Objevil se před rokem 1985 v Ohio v USA, hojně je používán v Nizozemsku. Javor babyka jako druh vyniká neobyčejnou přizpůsobivostí a různými růstovými formami. Daří se mu v lužních lesích i na suchých stepích. Vytváří mohutné stromy s nerovnými kmeny i keřové typy. Kultivar Elsrijk má pravidelnou, široce kuželovitou korunu a dorůstá výšky asi 12 m. Jeho hustou korunu rádi využívají ptáci ke hnízdění. Listy jsou odolné proti padlí, které může být jinak u javorů problémem. Stejně jako druh babyka má na větvích korkové listy.

Sorbus intermedia - jeřáb prostřední se přirozeně vyskytuje v severní Evropě, původní rozšíření bylo v jižním Švédsku, Dánsku, severním Německu a Skotsku. Ve Švédsku je natolik rozšířen, že se mu také říká jeřáb švédský. Vyniká mrazuvzdorností a není náročný na druh půdy, snáší i suchá stanoviště. Úspěšně roste jak na slunných místech, tak i ve světlých lesích. V našich podmínkách dorůstá výšky 12 m. Listy jsou světle zelené a velké až 11 cm. Jeho červeno-oranžové malvice o průměru asi 1 cm mají okrasnou hodnotu a poskytují potravu ptákům, kteří si tyto stromy často vybírají i k hnízdění.

Javor babyka (*Acer campestre*) „Elsrijk“

Jeřáb prostřední (*Sorbus intermedia*)

Pomník padlým

První světová válka (1914–1918, před rokem 1939 známá jako Velká válka nebo Světová válka) znamenala první globální válečný konflikt, který zasáhl Evropu, Afriku a Asii a probíhal také ve světových oceánech. Bezprostřední záminkou k válce byl atentát na arcivévodu a následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este. Rakousko-Uhersko odvetou vyhlásilo válku Srbsku, čímž vyvolalo řetězovou reakci vedoucí k světové válce. Během jednoho měsíce se Evropa ocitla ve válečném konfliktu.

Válka propukla mezi dvěma koalicemi: Mocnostmi Dohody a Ústředními mocnostmi. Mocnostmi Dohody při vypuknutí války byly Spojené království, Francie a carské Rusko. K Dohodě se připojily další státy, v roce 1915 Itálie a v roce 1917 USA. Ústředními mocnostmi byly v roce 1914 Německo a Rakousko-Uhersko. K Ústředním mocnostem se také přidala Osmanská říše a v roce 1915 Bulharsko. Na konci války zůstaly neutrálními pouze Španělsko, Švýcarsko, Nizozemsko a státy Skandinávie. Boje proběhly na několika frontách po Evropě. Celkem bylo mobilizováno přes 60 milionů vojáků. Válka skončila vítězstvím Dohody a kapitulací poražených Ústředních mocností v roce 1918. Formálním zakončením války byla Pařížská mírová konference v roce 1919.

České země byly v té době součástí Rakousko-Uherského císařství. V císařské armádě bojovalo celkem asi 1,4 milionu českých vojáků, což byl největší výkon české branné moci v historii. Čeští vojáci bojovali hlavně na italské frontě, kde bojovali v náročných vysoko-horských podmínkách a zúčastnili se slavných bitev na Soči a na Piavě. V bojích proti Italům prosluli svou statečností a české jednotky byly považovány za oporu rakousko-uherské armády, což uznávali dokonce i jejich italská protivníci.

Ceští vojáci bojovali nejen na straně Rakouska-Uherska, jehož byli občany, ale také na opačné straně fronty. Pro ty se vžil název Československé legie, který však vznikl až po válce, za války se používalo souhrnné označení revoluční dobrovolná vojska (později zahraniční čs. vojska). Základ těchto vojsk začal vznikat již v roce 1914 z dobrovolníků, kteří se hlásili zejména do carské armády v Rusku. Tak vznikla legendární „Česká družina“ (nejednalo se pouze o Čechy a Slováky, ti však měli velkou převahu). Jiní dobrovolníci vytvořili ve Francii „Rotu Nazdar“. Dobrovolnické vojenské jednotky vznikaly také v Itálii. Legionářů bylo celkem asi 90 tisíc.

Vojáci v zákopu

Císař Karel I. (který nastoupil po smrti Františka Josefa I. roku 1916) byl jediným z představitelů válčících států, kdo se bojů osobně zúčastnil. Jako hlava státu se ale hlavně usiloval o co nejdřívejší ukončení vyčerpávající války.

První světová válka zásadně změnila mapu Evropy a zároveň těžce zasáhla do životů většiny tehdejších obyvatel. Celkem si první světová válka vyžádala v českých zemích na 300 tisíc padlých vojáků a nepříznivě se projevila i na životě civilního obyvatelstva, které strádalo nedostatkem veškerých životních potřeb. Po válce následovala hrůzostrašná epidemie španělské chřipky, která si vyžádala více mrtvých, než byl počet padlých na frontách.

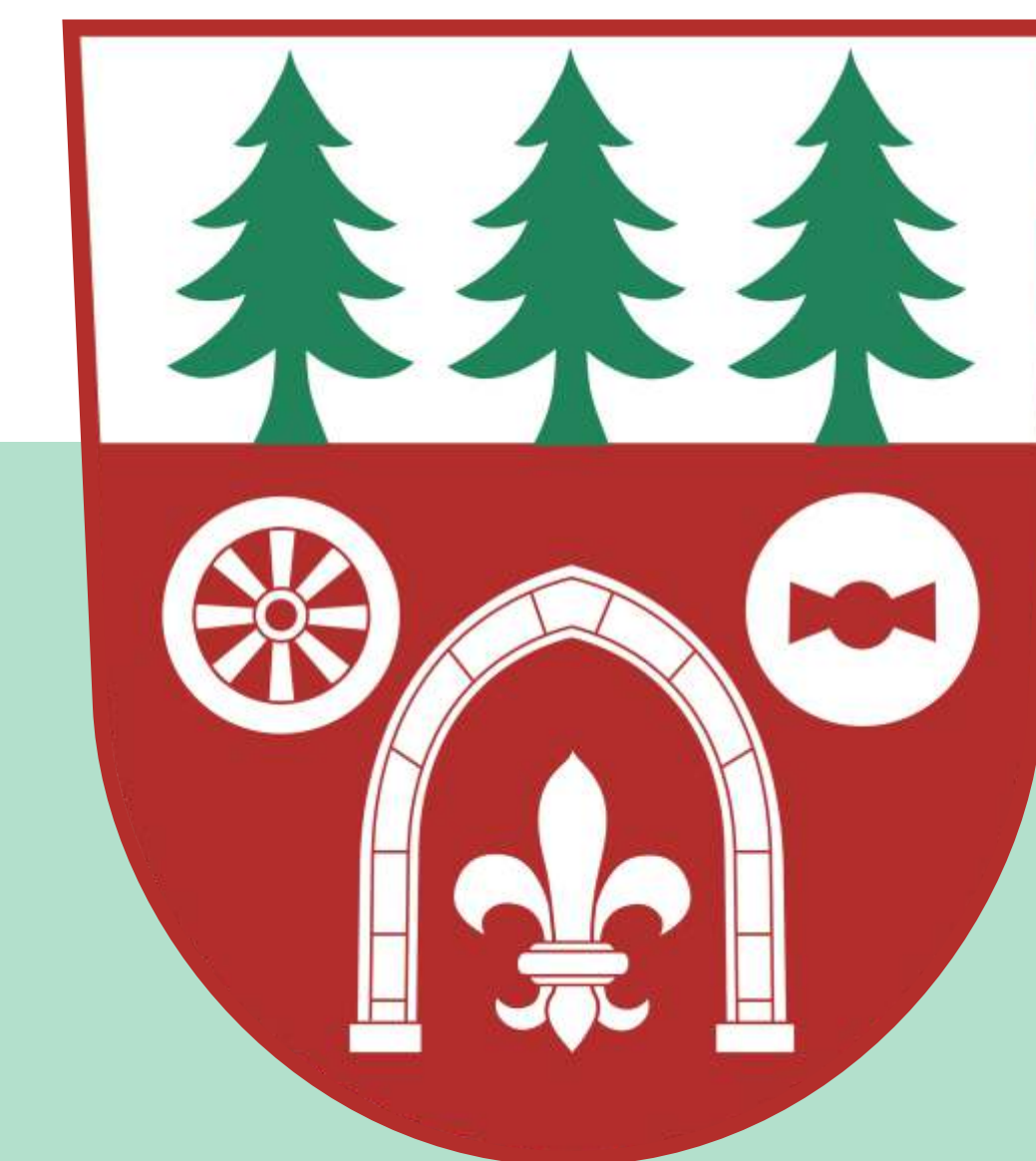
Pro připomenutí padlých v první světové válce (ať už na kterékoli straně) vznikaly po válce pomníčky, které můžeme dodnes najít ve většině českých obcí. Výjimkou nebylo ani Mukařovsko. Pomník ze žernovské žuly ve tvaru obelisku, v jehož blízkosti nyní stojíte, věnovaly svým padlým spojené obce Mukařov a Žernovka – proto je umístěn u silnice mezi vesnicemi. Byl zbudován roku 1921. Svůj pomníček padlým má i Srbín, který v současné době také patří pod obecní úřad Mukařov. Péčí o.s. Pro Srbín byl pomníček nedávno přenesen ze soukromého pozemku na náves.

Pomníček na návsi v Srbíně

Nápis na pomníku:

František Tůma, Alois Novák, Josef Matys, František Lacina, JUDr. Václav Lokay, Ladislav Sojka, Ladislav Tuček, Josef Kalaš, Josef Šebek, Antonín Hampl, Jaromír Miler, Václav Stárek, Antonín Hervert, Čeněk Jeřábek, Jiří Konečný, Josef Nekvasil
Na památku vojinům padlým r. 1904-1918 věnovaly spojené obce Žernovka, Buda-Mukařov r. 1921

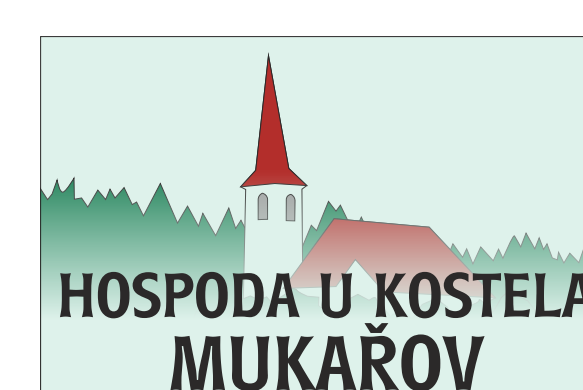
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Mukařov-sko

NAUČNÁ STEZKA MUKAŘOV – ŽERNOVKA

Kamenictví na Žernovce, v Srbíně a okolí

Počet lomů na katastru obce Žernovka se dá jen těžko spočítat. Dnes je v obci jeden lom, ve kterém se stále těží kámen (lom v Horce), sedm lomů zatopených (po roce 1989 přešly do soukromého vlastnictví) a dále pak několik lomů zasypaných, jež často již nelze dohledat. Například v části lesa „Na Česalce“ je dodnes patrné, že také zde byl funkční lom. Život kameníků byl ještě v polovině dvacátého století velmi těžký. Práce v lomech byla nejen fyzicky náročná, ale také velmi nebezpečná a často zdraví škodlivá. Kámen se ze skály lámal vesměs ručně, protože střelný prach byl drahý. Padající balvany hrozily nebezpečím vážných úrazů. Hlavním problémem však byl všude přítomný ostrý kamenný prach. Kameníci tak nejčastěji umírali na silikózu plic nebo smrtelné úrazy.

Práce v lomu na Žernovce

Z obecní kroniky (zapsal František Sýkora v roce 1972):

„Před více než 100 lety bylo okolo Svojetic, Srbína, Tehovce, Louňovic a Žernovky mnoho pozemků s roztroušenými kamennými balvany, které odvalovali rolníci k cestám a na meze, aby mohli orati. Z těchto balvanů lámali kámen do cest, později na stavby silnic a obytných stavení. I kameníci vyhledávali velké balvany v polích a ze zdravých (nezvětralých) zhotovovali schody, kvádry na mosty, dlažební kostky a jiné kamenické výrobky. Tak se stalo, že po nějakém čase byl lepší kámen na povrchu všechen spotřebován a kameníci museli hledat nějaký kamenný lom.“

Podle vypravování byl otevřen první lom v Srbíně, ve vsi, potom u Žernovky v lese „Horce“, na obci vedle silnice k Štíhlům, u Tehovce, Louňovic a Srbína. Mnoho kamenické práce se zhotovovalo v lesích za Svojeticemi a Louňovicemi. Tam v jednom díle lesa „Kaménka“ byl balvan na balvaně, jako když je naseje. Odtamtud se mnoho kamenické práce odváželo do Prahy a dokonce byl zde vzat i kámen pro stavbu Národního divadla. Jednu ohromnou pyramidu odvezli devíti páry koní na Olšanské hřbitovy. Pyramida ta (Tyršova a Fügnerova) měla přes čtyři krychlové metry. Jiná podobná, nahrubo zhotovená, ještě v „Kaménce“ leží. Jest však o mnoho menší.

Když byl stavěn kostel v Mukařově (1891–93), dováželi kámen z kamenného lomu v Horce a Srbíně. Postupem času tyto lomy zanikly. Pracuje se toliko ve velkém

lomu v Žernovce a Místní národní výbor ve Svojeticích převzal do své správy lom u Srbína. Ostatní lomy jsou opuštěny, ohrazeny zábradlím a zaplněny vodou.

Žula v okolí Mukařova se však nevyrovná žule z jiných krajů. Tvrdostí snad, ale je hrubozrnná a nevzhledné jsou v ní zvláště velké křemencové „pecky“. Proto se z ní málo zhotovují pomníky; většinou je jen pro práce stavební.

Zdejší lomy byly většinou v lesích. Odborně prozkoumaná část lesa byla vyměřena, vykácena a bylo přistoupeno k odkrývání skály. Kolečka i povozy horečně pracovaly, až se narazilo na skálu dosti zvětralou. Kameníci říkají, že se tato rozpukaná skála „opuka“ musí odstranit. Vrchním vrstvám se říkalo „měkký“ nebo „shnilý“ kámen, hlouběji je tvrdší a lepší jakost. Když tvrdá skála byla obnažena, nastává trhání nebo odstřelování kamene, který je v souvislých vrstvách. Na různých místech se vytvářejí díry dosti hluboké dlouhými ocelovými tyčemi. Těm se říká „punčety“. Do děr se pak nasype a upěchuje střelný prach, zastrčí knot a otvory se ucpou hlínou. Místo, kde má nastati výbuch se obvykle přikrývá chvojím, aby bylo udušeno „roztříknutí“ kamene. Hromové rány se často ozývaly po zdejších kraji.

Takto rozstřelená skála dává velké balvany, které je nutno rozbíjet. Opět vytlučou se do nich otvory. Okolí punččet nastrkají se klínové plíšky, aby se otvor zvětšoval. Po namáhavém tlučení těžkou palicí pukne kámen na menší kusy. Tomu se říká, že se jádro rozlomí.

Podobným způsobem se kámen rozláme na menší kusy a to již podle plánu, aby se nabylo hrubých tvarů žádaných výrobků. Zdvihování žulových kusů, děje se sochořem a dopravování k výtahu válením po kládách.

Takto popsanou práci vykonávají „lamači“. Jejich práci však ztěžují silné deště nebo i prameny spodní vody. Lom se pak naplní značně vodou, která se musí odčerpat buď ručními nebo motorovými čerpadly. V zimě překáží lamačům sníh, který mnohdy celý lom zaveje.

Z lomu je pak upravena cesta k dílně. Na jejím počátku stojí připravený vozík určený k nakládání hrubého materiálu. Toto nakládání obstarávají nádeníci. K vozu je připevněno drátěné lano, vedoucí nahoru ke konci cesty, kde se natáčí lidskou silou na „granik“ („Kranich“ jest jeřáb, zdvihadlo). Dva až tři mužové vytahují náklad k dílně. Dříve se tato práce dělala i koňskými potahy.

Lom v Srbíně

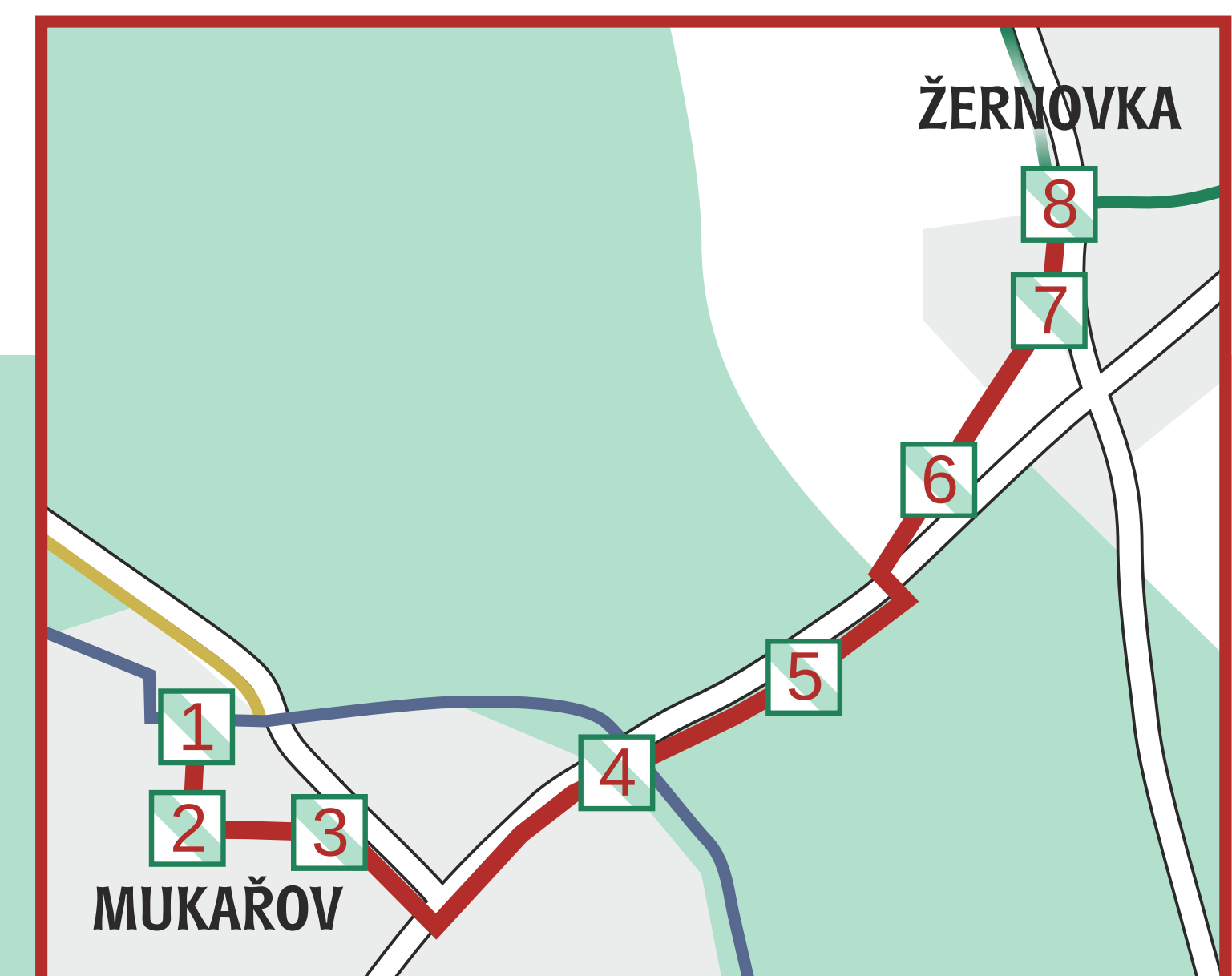
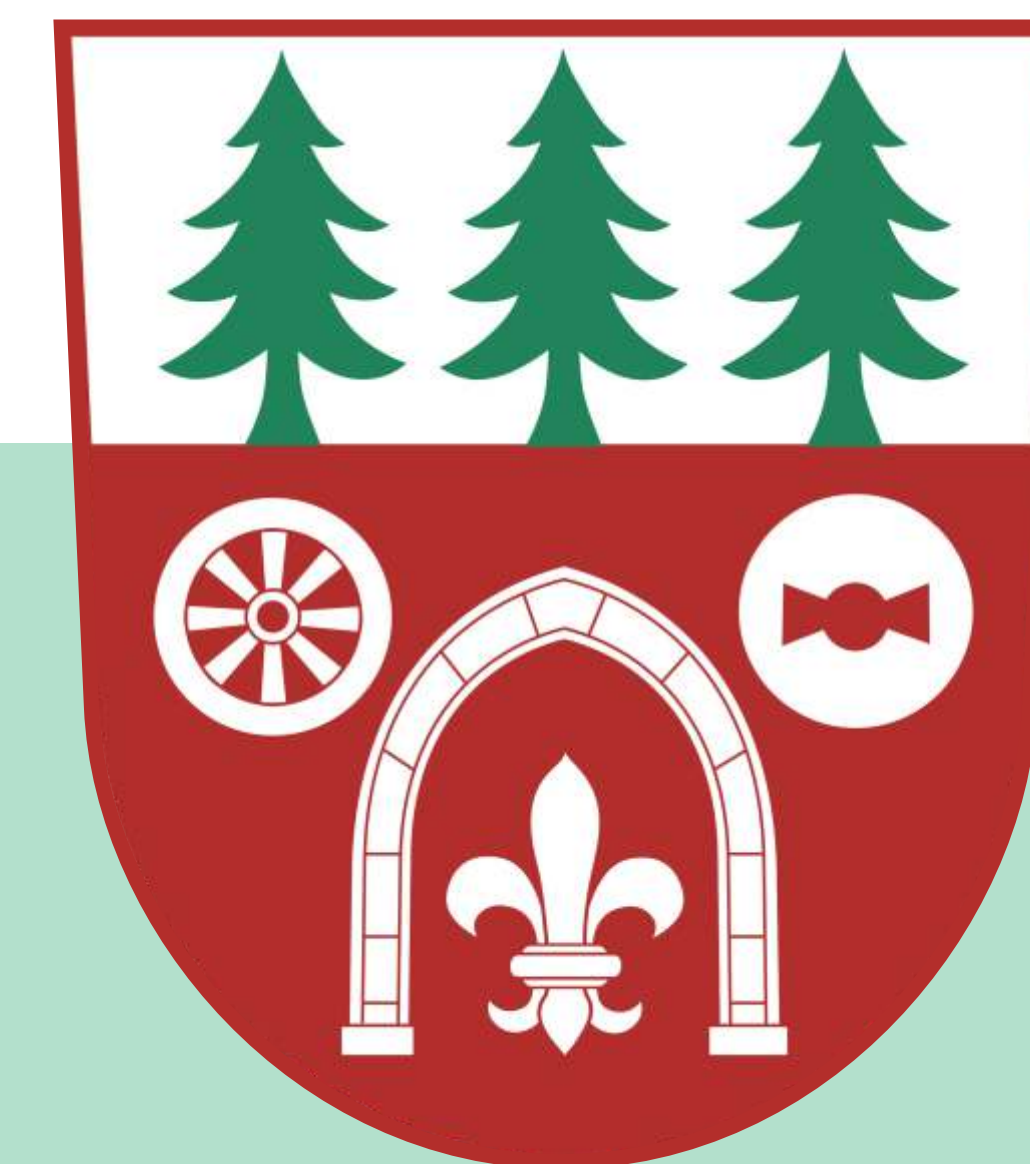
Žernovka – skupinová fotografie z roku 1920

Dílňa, to je zpravidla velké prostranství, na němž stojí mnoho nízkých dřevěných koz na podkládání. V pozadí je kovárna a dlouhá dřevěná kolna, chráněná od deště, větru a sněhu. Zde každý z kameníků pracuje na svém výrobku. V jedné ruce kladivo, v druhé se střídají dláta, pemrlice, klíny, plíšky, špičáky. Jeden dělá kostky dlažební, které pak odváží nádeník a rovná je opodál do metru. Druhý obdělává schod, jiný obrubu k chodníku a opět jiný pracuje na náhrobku, kamenné lavičce, plotním sloupku, korýtku, mezníku a jiných výrobcích. Oťukávají je nahrubo a hrubě zpracované kusy srovnávají zubatými pemrlicemi. Učedníci obvykle odnášejí nástroje do kovárně k nabroušení. V zimě rozdělavají pod kamenem i nad ním oheň, aby se prý kámen „rozpařil“. Na jiném pak místě srovnávají stavební kámen, jinde u hromádky šterku sedí kameník s ovinutými prsty a tluče...

Zhotovené výrobky se nakládají na vozy a odvázejí k silnici, odtud pak nastoupí cestu do míst, kam jsou určeny.

Život kameníků je tvrdý, práce velmi těžká. Lidé jsou však otužilí. Skoro z každé rodiny byl někdo kameníkem a mnohdy i celá rodina. V zimě i v létě pracují venku. V létě musejí snášeti zář slunce i zář odrážející se od kamene. Jejich ruce jsou rozdrásané a tvrdé. Kamenný prach však velmi nepříznivě působí na dýchací orgány. Mnozí z nich dostávají silikózu plic. Přesto však dožívají se poměrně dlouhého věku i přes 70 roků. Pracují v zimě zpravidla 7 hodin a v létě až 9 hodin denně.

V lomech se často stává úraz při odstřelování kamene. Před válkou [pozn.: zřejmě II. světovou – 1939-1945] jezdili kameníci za lepším výdělkem do Saska. I přes tento tvrdý život jsou kameníci rádi veselí, rádi při práci si prozpěvují. Ovšem velmi ošklivý zvyk je pití lihovin.”

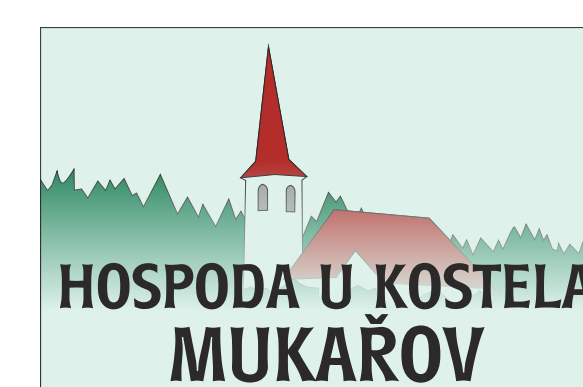

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Mukařov-sko

NAUČNÁ STEZKA MUKAŘOV – ŽERNOVKA

Žernovka

8

Počátek obce Žernovka můžeme hledat přibližně v druhé polovině 14. století, kdy byla založena jako vojenská osada chránící zemskou stezku z Prahy do Kutné Hory. Zajímavý je původ jména obce „Žernovka“. Geologické podloží v okolí obce je z velké části žulového charakteru, a tak zřejmě již od dob vzniku obce v raném středověku je zde těžen velmi kvalitní kámen. Z tohoto kamene se v minulosti vyráběl ruční mlýn na obilí, tzv. žernov (mlýnský kámen). To byl zřejmě i původní název obce, který se až postupně změnil do dnešní podoby.

Obec byla vždy velmi malá, nikdy neměla ani vlastní kostel. Na počátku 20. století, jak uvádí Ottův slovník naučný, měla necelých 30 čísel popisných. Dějiny obce jsou úzce spjaté s kamenictvím. Počet lomů na katastru obce Žernovka se dá jen těžko spočítat. Dnes je v obci jeden lom, v kterém se stále těží kámen (lom v Horce), sedm lomů zatopených a dále pak několik lomů zasypaných.

Pohlednice z roku 1903

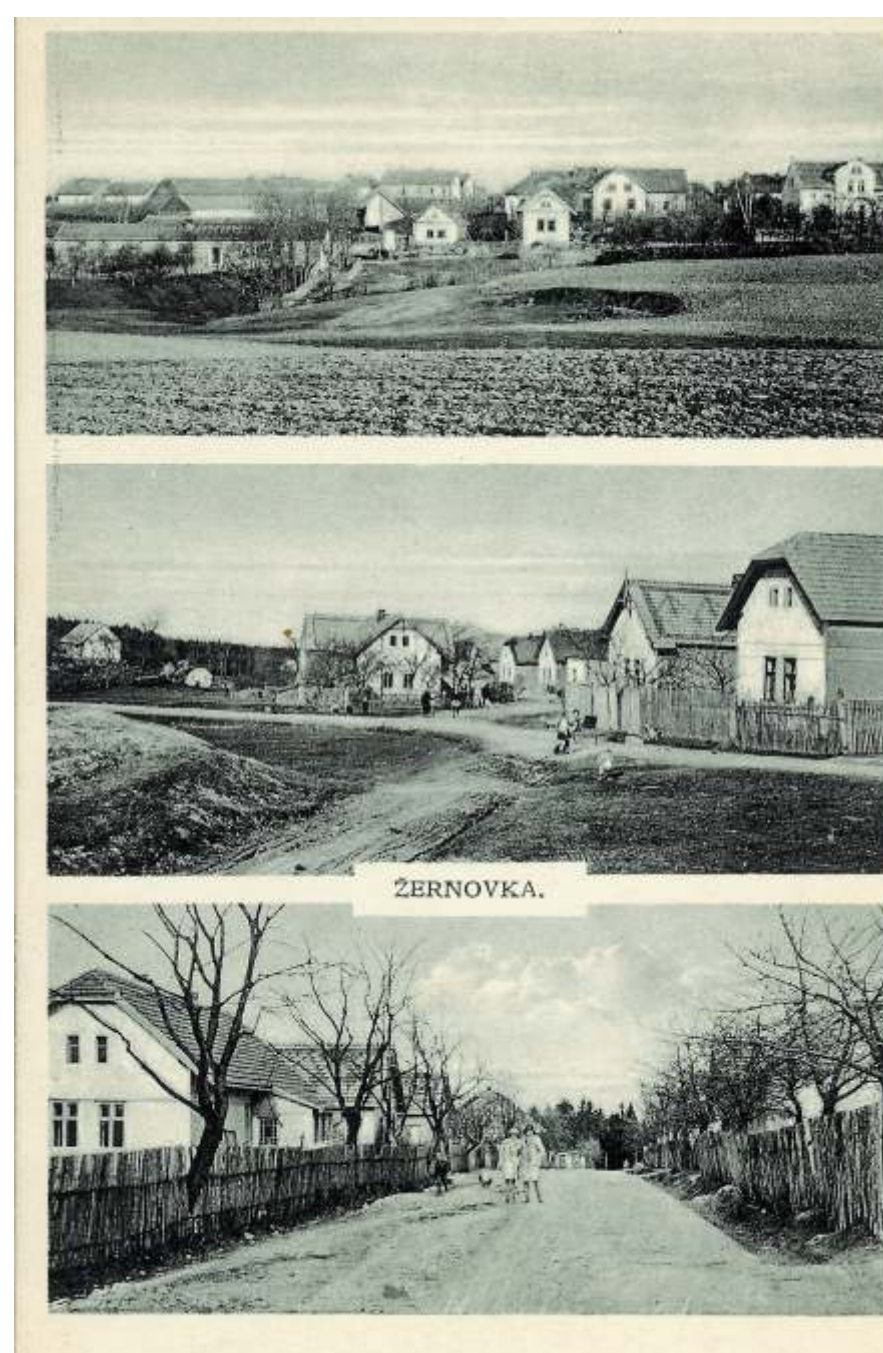
Svoji samostatnost ztratila Žernovka okolo roku 1964, kdy byla spojena s obcí Mukařov. Počátkem nového tisíciletí nastává opět pozvolný rozmach nebo spíše ožívání Žernovky.

Jako každá obec má i Žernovka více či méně tajemná místa a místa s názvy, které dnes již nikdo nedovede vysvětlit. Ke každému místu se váže nějaký příběh. Kdo ví, kolik z těchto příběhů se skutečně přihodilo a kolik jich je spíše pověstmi.

Mezi místní názvy patří např. les Horka, Na Česalce, Pánova březina, V pařezíčku, U zmrzlých, U třech kop nebo Klepka – potůček, který napouští obecní rybníček. Pod tímto obecním rybníčkem, ve kterém se ještě před padesáti lety dalo koupat, byl v minulosti velký rybník. Ten často zaplavoval celé údolí. Dnes se tomuto místu říká „Na dólíku“. Přetrval pouze malý potůček, který vytéká z místního rybníčku a dále pokračuje lesem směrem ke Štíhlíci, pod nimiž se slévá s potokem Šembera. Protože prý v minulosti docházelo vlivem silných dešťů k jeho rozvodňování, vysloužil si jméno, které je pravděpodobně zkomolením slov „Všem bere“.

Obecní rybníček

Pohlednice z 1. republiky

mladé životy, když jim jejich rodiny nechtěly dát požehnání k sňatku. Místu, kde se ve velkých mrazech milenci vysvlékli a později byli nalezeni umrzlí, se od té doby říká „U zmrzlých“.

Doufejme, že poslední smutnou příhodou v „Pánově březině“ byla sebevražda mladého studenta z Prahy, který se zde z nešťastné lásky zastřelil. Krátce před tím, než odešel z tohoto světa, vyryl nožem do stromu malý křížek. Možná ještě žijí pamětníci, kteří pamatují, že jeho posledním zastavením v obci byla návštěva v koloniálu „U Kratochvílů“, kde si koupil housku a párek na svoji poslední cestu.

V původní Žernovské kronice by se asi podobných příběhů našlo více. Kronika však údajně shořela při velkém požáru počátkem šedesátých let 20. století, když vyhořel sklad propan-butanu v domě obecního úřadu (dnes je v tomto domě obchod se smíšeným zbožím). Objevují se i hlasy, že kronika požár přečkala a stále existuje, do dnešních dnů ale nebyla nalezena.

Zdroj: text Martin Holický; foto Vlastimil Hutla

Stáje Nádraží Žernovka

Turistické zajímavosti

Mlýn Pataki – architektonicky zajímavý objekt přestavěného parního mlýna, nyní penzion s restaurací a sportovně relaxačním centrem – squash, tenis, bazén, sauna.

Multifunkční dětské hřiště – nově otevřeno 28. 11. 2009 – herní plocha pro míčové hry a dětský

Mapa Žernovky

koutek s hradem, houpačkami a pískovištěm.

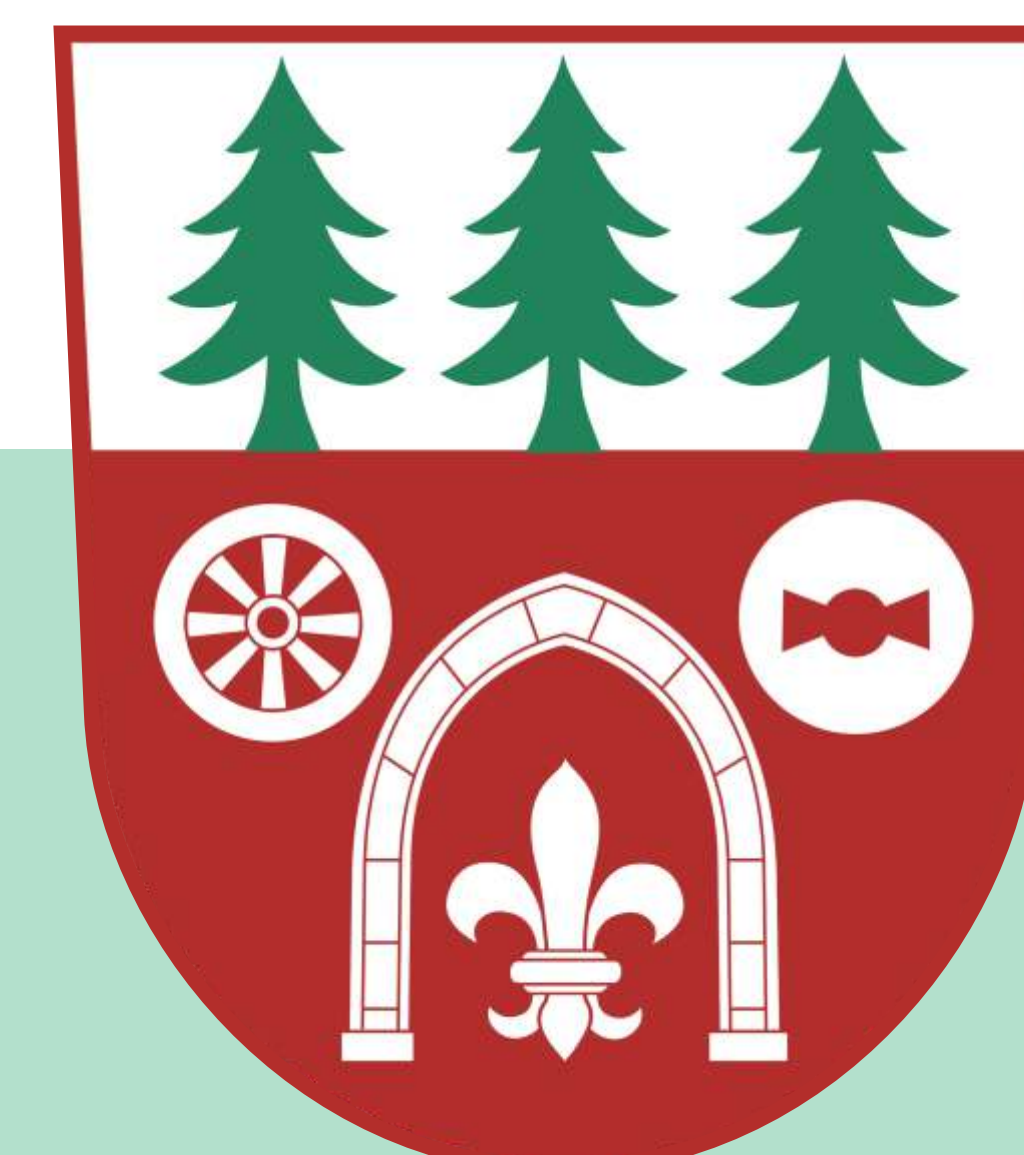
Restaurace Montgomery – tradiční pohostinské zařízení s venkovním posezením a akcemi pro celou rodinu

Stáje Nádraží Žernovka – koňská farma nabízející za příznivé ceny jezdecký výcvik pro začátečníky a projížďky po okolních lesích na koních nebo ponících, od jedné hodiny po několikadenní výlety. Je tu také možnost ustájení vlastních koní.

Zvonička – Žernovka sice nikdy neměla vlastní kostel, ale v historickém jádru obce v ulici K Rybníčku se nachází stará kamenná zvonička.

Pohlednice se zvoničkou a hostincem

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

MUKAŘOV-SKO

